

Co-funded by the
Tempus Programme
of the European Union

Розроблення і впровадження рамки кваліфікацій та стандартів вищої освіти у сфері наук про навколишнє середовище в Україні

Аналітичний огляд

**Видання здійснено в рамках проекту Європейського Союзу
544524-TEMPUS-1-2013-1-PL-TEMPUS-SMHES**

2017

УДК

Розроблення і впровадження рамок кваліфікацій та стандартів вищої освіти у сфері наук про навколишнє середовище в Україні: аналітичний огляд.

Укладачі: В.М. Захарченко, Н.І. Тимошенко

Видання здійснено в рамках проекту Європейського Союзу
544524-TEMPUS-1-2013-1-PL-TEMPUS-SMHES

«Рамка кваліфікацій в галузі наук про навколишнє середовище в українських університетах».

Ухвалено та рекомендовано до друку рішеннями Загальних зборів консорціуму Темпус-проекту 544524-TEMPUS-1-2013-1-PL-TEMPUS-SMHES 31 березня – 01 квітня 2015 р. (м. Відень, Австрія) та 21 – 22 вересня 2017 р. (м. Варшава, Республіка Польща)

В аналітичному огляді наведено загальну інформацію про рамки кваліфікацій, їх призначення та роль в Європейському просторі вищої освіти; описані основні етапи розроблення та впровадження Національної рамки кваліфікацій в Україні із посиланням на відповідні нормативно-правові акти, проведено аналіз стану впровадження галузевої класифікації освіти як складової впровадження Національної рамки кваліфікацій на галузевому рівні; проведено аналіз стану розроблення та впровадження стандартів вищої освіти у сфері наук про навколишнє середовище.

Публікація відображує погляд авторів та не обов'язково відображує погляди ЄС.

УДК

ISBN

© Консорціум проекту ЄС «Рамка кваліфікацій у сфері наук про навколишнє середовище в українських університетах»

Зміст

Вступ.....	5
1. Рамки кваліфікацій: поняття та основні положення	7
2. Розроблення Національної рамки кваліфікацій України.....	8
3. Впровадження Національної рамки кваліфікацій України.....	13
4. Галузева класифікація освіти.....	17
5. Стандарти вищої освіти у сфері наук про навколишнє середовище.....	22
Список джерел.....	29
Додаток 1. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.08. 2010 р. N 1727-р «Деякі питання розроблення Національної рамки кваліфікацій».....	31
Додаток 2. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.12.2010 р. N 1225 «Про утворення міжвідомчої робочої групи з питань розроблення та впровадження Національної рамки кваліфікацій».....	32
Додаток 3. Наказ Міністерства освіти і науки України від 03.11.2010 р. № 105 «Про створення робочих груп із розроблення Національної рамки кваліфікацій».....	36
Додаток 4. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій».....	43
Додаток 5. Наказ Міністерства освіти і науки України, Міністерства соціальної політики України від 20.04.2012 р. № 488/225 «Про затвердження Плану заходів щодо впровадження Національної рамки кваліфікацій».....	50
Додаток 6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 28.05.2012 р. № 634 «Про створення робочої групи із розроблення стратегії розвитку національної системи кваліфікацій».....	58

Додаток 7. Стратегія розвитку національної системи кваліфікацій на період до 2020 року (проект)	61
Додаток 8. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12. 2016 р. № 1077-р «Про затвердження плану заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016-2020 роки».....	66
Додаток 9. Галузі освіти та підготовки Міжнародної стандартної класифікації освіти	84
Додаток 10. Галузі освіти та підготовки НСКО-Г (проект).....	87
Додаток 11. Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (проект), січень 2015 р.	90
Додаток 12. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».....	94

Вступ

Огляд стану розроблення та впровадження рамок кваліфікацій в Україні сформовано в рамках роботи за першим робочим пакетом «Аналіз існуючих стандартів та методологій розроблення галузевих рамок кваліфікацій у сфері наук про навколишнє середовище» Темпус-проекту 544524-TEMPUS-1-2013-1-PL-TEMPUS-SMHES «Рамка кваліфікацій в галузі наук про навколишнє середовище для українських університетів».

До складу Консорціуму Темпус-проекту входять:

- Варшавський університет наук про життя, Республіка Польща (координатор проекту);
- Національний університет «Одеська морська академія», Україна;
- Одеський державний екологічний університет, Україна;
- Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна, Україна;
- Національний університет біоресурсів і природокористування України, Україна;
- Львівський національний аграрний університет, Україна;
- Білоцерківський національний аграрний університет, Україна;
- Уманський національний університет садівництва, Україна;
- Державна установа «Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів «Агроосвіта», Україна;
- Інститут модернізації змісту освіти, Україна;
- Інститут екології Карпат Національної академії наук України, Україна;
- Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації, Україна;
- Університет Павії, Італія;
- Університет природних ресурсів та наук про життя, Відень, Австрія;
- Університет Кобленц-Ландау, Німеччина;
- Ягелонський університет у Кракові, Республіка Польща;
- Університет Лейди, Іспанія;
- Університет Генуї, Італія;
- Асоціація європейських університетів наук про життя, Бельгія;
- Міністерство освіти і науки України, Україна;

- Спілка спеціалістів з міжнародних відносин Асоціації європейських університетів наук про життя, Бельгія.

Метою проекту є підвищення якості та актуальності вищої освіти в Україні і збільшення конвергенції з розробками ЄС шляхом розроблення кваліфікаційних рамок.

Цілями проекту визначено:

- аналіз існуючих стандартів і методологій розроблення кваліфікаційних рамок в галузі екології, охорони навколишнього природного середовища та збалансованого природокористування;

- розроблення галузевої рамки кваліфікацій в галузі екології, охорони навколишнього природного середовища та збалансованого природокористування;

- навчальні курси з розроблення та впровадження нових навчальних програм, сумісних з рамкою кваліфікацій в галузі екології, охорони навколишнього природного середовища та збалансованого природокористування.

Одним з основних завдань проекту є ідентифікація і класифікація ключових загальних та предметно-орієнтованих компетентностей та результатів навчання для кваліфікацій у сфері наук про навколишнє середовище, що має забезпечити порівнянність кваліфікацій, які здобуваються в українських вищих закладах освіти, з різними рамками кваліфікацій та буде сприяти розробленню освітніх програм. Ключові загальні та предметно-орієнтовані компетентності та результати навчання мають бути визначені у галузевій рамці кваліфікацій у сфері наук про навколишнє середовище, яка, у свою чергу, повинна узгоджуватись з Національною рамкою кваліфікацій та Європейськими мета-рамками.

Цей огляд сформовано за результатами аналізу існуючих нормативно-правових актів та проектів нормативно-правових актів, які стосуються стандартів та класифікації вищої освіти України. Основна частина огляду відображує стан розроблення і впровадження рамок кваліфікацій та стандартів вищої освіти в Україні (зокрема – у сфері наук про навколишнє середовище) станом на кінець 2014 – початок 2015 років. У 2016 - 2017 роках огляд було доповнено інформацією, що відображує нові нормативно-правові акти та події.

1. Рамки кваліфікацій: поняття та основні положення

Будь-яка *рамка* кваліфікацій являє собою цілісний структурований опис кваліфікаційних рівнів, через який можуть бути виражені та співвіднесені між собою в узгоджений спосіб усі кваліфікації [1].

Рамки кваліфікацій відіграють ключову роль у розвитку Європейського простору вищої освіти, зокрема, вони сприяють:

- розвитку ступеневої системи освіти;
- розробленню навчальних (освітніх) програм у вищих закладах освіти;
- визнанню кваліфікацій.

Рамки кваліфікацій є важливими для тих, хто користується кваліфікаціями, зокрема, – осіб, які навчаються, та роботодавців.

Рамки кваліфікацій:

- визначають, що особи, які навчаються, мають знати та розуміти, до чого мають бути здатними на базі конкретної кваліфікації. Іншими словами – рамки кваліфікацій визначають «узагальнені» результати навчання (навчальні результати) для кваліфікацій певних рівнів;
- ілюструють, як взаємодіють кваліфікації у системі освіти в цілому, або у системі вищої освіти, та як особа може поступово здобувати різні кваліфікації.

У зв'язку з цим, рамки кваліфікацій більше фокусуються на результатах навчання (навчальних результатах), ніж на процесі / процедурах їх здобуття.

Рамки кваліфікацій покликані бути інструментами для:

- осіб, які навчаються;
- розробників стандартів вищої освіти, навчальних програм вищої освіти (освітніх програм);
- компетентних національних органів.

Рамки кваліфікацій повинні допомагати особам, які навчаються, (студентам) поступово здобувати кваліфікації в межах певної освітньої системи, так само, як і рухатись між різними освітніми системами. У цьому контексті рамки кваліфікацій покликані сприяти мобільності в межах певної системи освіти та мобільності на міжнародному рівні.

В Європейському просторі вищої освіти рамки кваліфікацій запроваджуються на загальноєвропейському та національному рівнях та поділяються на:

- Європейські метарамки кваліфікацій (Рамка кваліфікацій Європейського простору вищої освіти [2] та Європейська рамка кваліфікацій для навчання впродовж життя [3]);

- Національні рамки кваліфікацій, які повинні охоплювати усі освітні кваліфікації (кваліфікації вищої освіти) у національній системі освіти.

Окрім цього, з метою визначення / опису загальних вимог до результатів навчання (навчальних результатів) для здобувачів кваліфікацій за галузевими ознаками запроваджуються галузеві рамки кваліфікацій, які мають охоплювати усі освітні кваліфікації (кваліфікації вищої освіти) в межах певних галузей освіти.

2. Розроблення Національної рамки кваліфікацій України

Усі країни-учасниці Болонського процесу взяли зобов'язання до 2010 року розробити національні рамки кваліфікацій, сумісні з всеохоплюючою рамкою кваліфікацій Європейського простору вищої освіти. Такі зобов'язання були взяті у 2005 р. та відображені у Бергенському комюніке, прийнятому за результатами конференції міністрів, відповідальних за освіту у країнах Європи у 2005 році[4]. Необхідність спрямування зусиль на розроблення та імплементацію національних рамок кваліфікацій була також підтверджена в 2007 р. у Лондонському комюніке [5].

Національні рамки кваліфікацій (НРК) повинні охоплювати усі освітні кваліфікації або усі кваліфікації вищої освіти (в залежності від політики конкретної країни) у національній системі освіти. НРК повинні розроблятися компетентними уповноваженими державними органами, відповідальними за освіту у конкретній країні. Хоча, відповідальність за розроблення НРК покладається на уповноважені у сфері освіти державні органи, для того, щоб НРК мала успіх, необхідно є участь у її розробленні й широкого кола зацікавлених сторін – вищих навчальних закладів, студентів, роботодавців.

Процес розроблення НРК має включати в себе широкі консультації. Після розроблення НРК країна-учасниця Болонського процесу має провести її самосертифікацію, по завершенню якої має бути опублікованим

відповідний звіт про самосертифікацію, який, у свою чергу, має бути доступним усім партнерам.

Процес розроблення НРК у загальному випадку може бути зведений до 10 найбільш важливих (типових) кроків:

1. Рішення про початок розроблення (приймається національним органом, який є відповідальним за вищу освіту).
2. Визначення порядку денного, цілей НРК.
3. Організація процесу – визначення зацікавлених сторін, створення робочої групи.
4. Проектування структури – структура рівнів, структура дескрипторів результатів навчання, кредитний вимір.
5. Консультації: національна дискусія та ухвалення проекту зацікавленими сторонами.
6. Ухвалення НРК відповідно до національного законодавства.
7. Адміністративне встановлення завдань з імплементації для уповноважених органів.
8. Імплементація на інституційному рівні – впровадження програм навчання, сформованих на основі результатів навчання (компетентнісного підходу).
9. Включення кваліфікацій до НРК (національної структури кваліфікацій), акредитація, або аналогічні процедури щодо забезпечення якості кваліфікацій.
10. Самосертифікація (верифікація сумісності з Рамкою кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, співставлення з Болонськими циклами); звіт про самосертифікацію; реалізація пілотних проектів.

Процес розроблення НРК в Україні формально розпочався у 2010 році з розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 1727-р «Деякі питання розроблення Національної рамки кваліфікацій», в якому було встановлено доручення Міністерству освіти і науки України та Міністерству праці та соціальної політики України із залученням інших центральних органів виконавчої влади, що беруть участь у реалізації державної політики у сфері освіти, зайнятості та соціально-трудових відносин, надати пропозиції щодо утворення міжвідомчої робочої групи з питань розроблення та впровадження НРК (додаток 1).

Наступним формальним кроком на шляху розроблення НРК в Україні стало ухвалення постанови Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2010 р. № 1225 «Про утворення міжвідомчої робочої групи з питань розроблення та впровадження Національної рамки кваліфікацій». Цією постановою були затверджені положення про міжвідомчу робочу групу з питань розроблення та впровадження НРК та склад цієї робочої групи (додаток 2). Основними завданнями робочої групи були визначені:

- підвищення ефективності діяльності центральних органів виконавчої влади, установ та організацій, залучених до розроблення та впровадження НРК;
- підготовка рекомендацій стосовно визначення шляхів, механізму і способів розроблення та впровадження НРК;
- участь у розробленні нормативно-правових актів з питань формування національної системи кваліфікацій.

Наказом Міністерства освіти і науки України від 3 листопада 2010 р. № 1054 «Про створення робочих груп із розроблення Національної рамки кваліфікацій» були утворені робочі групи з розроблення НРК за рівнями вищої освіти, за рівнями професійно-технічної освіти та за рівнями загальної середньої та дошкільної освіти (додаток 3). Зазначеним наказом була передбачена можливість залучення до участі у роботі робочих груп працівників інших центральних органів виконавчої влади, установ та організацій.

Фактично, прийняття зазначених трьох нормативно-правових актів можна асоціювати з реалізацією описаних вище перших трьох загальноприйнятих типових кроків процесу розроблення національних рамок кваліфікацій.

У процесі розроблення проекту НРК робочими групами були запропоновані кількість рівнів, структура та зміст дескрипторів результатів навчання. При цьому, були забезпечені широкі консультації та громадське обговорення проекту НРК і пропозицій до нього – на засіданнях робочих груп, на національних та міжнародних семінарах і конференціях. До участі у обговореннях і консультаціях залучалися представники як сфери освіти, так і сфери праці, національні та міжнародні експерти.

НРК в Україні була затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (додаток 4).

Затверджена в Україні НРК містить у собі опис десяти кваліфікаційних рівнів (від 0 до 9), які охоплюють усі рівні вітчизняної системи освіти. При цьому, зростанню порядкового номеру кваліфікаційного рівня відповідає зростання рівня складності відповідних кваліфікацій.

Система дескрипторів затвердженої НРК включає такі складові:

- знання;
- уміння;
- комунікація;
- автономність та відповідальність, та
- узагальнений опис рівня (інтегральну компетентність).

У цілому, система дескрипторів української НРК узгоджується як з Європейською рамкою кваліфікацій для навчання впродовж життя, так і з Рамкою кваліфікацій Європейського простору вищої освіти. Введена до НРК України інтегральна компетентність відображує здатність власника кваліфікації певного рівня виконувати завдання та розв'язувати задачі певного рівня складності у процесі навчання або професійної діяльності. Співставлення систем дескрипторів європейських мета-рамок кваліфікацій та НРК України ілюструється таблицею 2.1

Таблиця 2.1

Співставлення дескрипторів НРК та європейських мета-рамок кваліфікацій

Європейська рамка кваліфікацій для навчання впродовж життя	Рамка кваліфікацій Європейського простору вищої освіти	Національна рамка кваліфікацій
Знання Уміння Відповідальність та автономність	Знання та розуміння Застосування знань та розуміння Формування суджень Комунікація Уміння навчатись	Знання Уміння Комунікація Автономність та відповідальність + Інтегральна компетентність

Описи кваліфікаційних рівнів НРК України наведені у тексті НРК, який міститься у додатку до постанови Кабінету Міністрів України від 23

листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (додаток 4).

Під час розроблення НРК (станом на 2011 рік) робочими групами передбачалось прогнозне зіставлення освітніх рівнів системи освіти України з кваліфікаційними рівнями НРК, яке наведено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Прогнозне зіставлення освітніх рівнів з кваліфікаційними рівнями НРК*

Кваліфікаційний рівень НРК	Загальна середня освіта	Професійно-технічна (професійна) освіта	Вища освіта
0	Дошкільна		
1	Початкова		
2	Базова	Кваліфікований робітник (свідоцтво)	
3	Повна		
4		Кваліфікований робітник (диплом)	
5			Молодший спеціаліст
6			Бакалавр
7			Магістр
8			Кандидат наук
9			Доктор наук

*) У таблиці наведені прогнозне зіставлення та назви освітніх, освітньо-кваліфікаційних рівнів та ступенів станом на час розроблення Національної рамки кваліфікацій

Процес розроблення проекту НРК в Україні, його широке громадське обговорення та затвердження НРК Кабінетом Міністрів України можна асоціювати із реалізацією четвертого, п'ятого та шостого описаних вище типових кроків розроблення НРК.

Слід зауважити, що НРК в Україні розроблена з урахуванням її поширення як на освітні, так і на професійні кваліфікації. Водночас, НРК в Україні розроблялась і затверджена саме як узагальнена структура, за допомогою якої мають описуватись та порівнюватись кваліфікації (освітні та професійні), та не містить у собі назв та опису конкретних кваліфікацій, типів кваліфікацій, зокрема – кваліфікацій вищої освіти.

На час формування цього огляду процес самосертифікації НРК в Україні не здійснювався та НРК формально не є зіставленою з Європейськими рамками кваліфікацій. Прогнозне (бажане для вітчизняної вищої освіти) зіставлення кваліфікаційних рівнів НРК, які пов'язані з вищою освітою, з кваліфікаційними рівнями Європейської рамки кваліфікацій для навчання впродовж життя та циклами Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти ілюструється таблицею 2.3.

Таблиця 2.3

Прогнозне зіставлення НРК з європейськими мета-рамками кваліфікацій *

Європейська рамка кваліфікацій для навчання впродовж життя	Рамка кваліфікацій Європейського простору вищої освіти	Національна рамка кваліфікацій (прогноз)	
		Рівень 0	
Рівень 1		Рівень 1	
Рівень 2		Рівень 2	
Рівень 3		Рівень 3	
Рівень 4		Рівень 4	
Рівень 5	Короткий цикл	Рівень 5	Молодший бакалавр
Рівень 6	Перший цикл	Рівень 6	Бакалавр
Рівень 7	Другий цикл	Рівень 7	Магістр
Рівень 8	Третій цикл	Рівень 8	Доктор філософії
		Рівень 9	Доктор наук

*) У таблиці наведені назви ступенів вищої освіти відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII

Таким чином, можна констатувати, що:

- Національна рамка кваліфікацій України розроблена та ухвалена на державному рівні;
- Національна рамка кваліфікацій України може бути поширеною як на освітні, так і на професійні кваліфікації;
- Національна рамка кваліфікацій України містить структурований опис кваліфікаційних рівнів, але не містить назв та описів конкретних кваліфікацій, зокрема – кваліфікацій вищої освіти;
- система дескрипторів Національної рамки кваліфікацій України в цілому узгоджується з системами дескрипторів Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти та Європейської рамки кваліфікацій для навчання впродовж життя;
- на час формування цього огляду самосертифікація Національної рамки кваліфікацій України не здійснювалась.

3. Впровадження Національної рамки кваліфікацій в Україні

Процес впровадження НРК в Україні формально було розпочато спільним наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України та Міністерства соціальної політики України від 20.04.2012 р. № 488/225 «Про затвердження Плану заходів щодо впровадження Національної рамки кваліфікацій» (додаток 5).

Зазначений наказ передбачав реалізацію у 2012–2015 роках заходів з:

- організаційного, методичного, нормативно-правового, кадрового та інформаційного забезпечення впровадження НРК;
- організації співпраці з соціальними партнерами;
- залучення міжнародної технічної і фінансової допомоги;
- забезпечення міжнародного визнання НРК і реалізації пілотних проектів.

Згідно цього наказу до реалізації визначених заходів повинні бути залученими Міністерство освіти і науки України, Міністерство соціальної політики України, Національна академія педагогічних наук України, інші центральні органи виконавчої влади, всеукраїнські об'єднання організацій роботодавців, всеукраїнські профспілки та їх об'єднання, деякі інші установи.

Ухвалення цього наказу на час його оприлюднення можна було асоціювати з сьомим типовим кроком розроблення НРК.

У контексті впровадження НРК на рівні окремих галузей доцільно звернути увагу на визначені зазначеним наказом заходи з організаційного та методичного забезпечення, які були спрямовані на:

- розроблення проекту стратегії розвитку національної системи кваліфікацій;
- визначення переліку галузевих (міжгалузевих) сегментів для впровадження Національної рамки кваліфікацій;
- розроблення концепції Національної стандартної класифікації освіти.

З метою реалізації планових заходів з впровадження НРК наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 28.05.2012 р. № 634 «Про створення робочої групи із розроблення стратегії розвитку національної системи кваліфікацій» було утворено робочу групу з питань розроблення стратегії розвитку національної системи кваліфікацій (додаток 6). Цим наказом робочій групі доручалось розробити проекти концепції національної системи кваліфікацій та стратегії розвитку національної системи кваліфікацій.

Розроблений робочою групою проект стратегії розвитку національної системи кваліфікацій містив аналіз стану національної системи кваліфікацій в Україні (на час публікації проекту), визначав мету, основні

завдання та основні принципи формування й розвитку національної системи кваліфікацій (додаток 7) [6].

Проект стратегії розвитку національної системи кваліфікацій було розміщено на офіційному веб-сайті Міністерства освіти і науки України для громадського обговорення 7 червня 2013 року. На час формування цього огляду зазначений документ не є затвердженим.

Виходячи із рекомендацій щодо розроблення НРК, наступними обов'язковими кроками повинні стати:

- розроблення та впровадження на інституційному рівні програм навчання, сформованих на основі результатів навчання;
- внесення кваліфікацій до національної структури кваліфікацій та забезпечення їх якості;
- самосертифікація (верифікація) сумісності вітчизняних кваліфікацій з загальноєвропейськими рамками кваліфікації та публікація звіту про самосертифікацію.

До вересня 2014 року НРК в Україні не була формально пов'язаною з структурою та кваліфікаціями вищої освіти України, а саме – вітчизняні освітні кваліфікації (освітньо-кваліфікаційні рівні) не були зіставленими з кваліфікаційними рівнями НРК, нормативно-правова база з питань освіти не передбачала узгодженості стандартів вищої освіти з НРК.

У статті 5 «Рівні та ступені вищої освіти» Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 р. № 1556–VII, який вступив в силу з 6 вересня 2014 року (далі - Закон України «Про вищу освіту»), встановлено таку відповідність рівнів вищої освіти кваліфікаційним рівням НРК [7]:

- початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти відповідає п'ятому кваліфікаційному рівню НРК;
- перший (бакалаврський) рівень вищої освіти відповідає шостому кваліфікаційному рівню НРК;
- другий (магістерський) рівень вищої освіти відповідає сьомому кваліфікаційному рівню НРК;
- третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти відповідає восьмому кваліфікаційному рівню НРК;
- науковий рівень вищої освіти відповідає дев'ятому кваліфікаційному рівню НРК.

Окрім цього, у частині 2 статті 10 Закону України «Про вищу освіту» встановлено, що:

«Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів (наукових установ)».

Також, у пунктах 2 та 3 статті 7 «Документи про вищу освіту (наукові ступені)» Закону України «Про вищу освіту» встановлено правила формулювання назв кваліфікацій вищої освіти.

Так, для ступенів молодшого бакалавра, бакалавра та магістра назва кваліфікації має складатись «з інформації про здобутий особою ступінь вищої освіти, спеціальність та спеціалізацію». Для ступенів доктора філософії та доктора наук назва кваліфікації має складатись «з інформації про здобутий особою науковий ступінь, галузь знань та/або спеціальність».

Таким чином, відповідно до положень Закону України «Про вищу освіту», кваліфікації вищої освіти мають бути чітко пов'язаними із спеціальностями.

У свою чергу, відповідно до підпункту 7 пункту 1 статті 13 «Повноваження центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, інших органів, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади» Закону України «Про вищу освіту» перелік галузей знань та перелік спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, формується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, зокрема, за поданням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, та затверджується Кабінетом Міністрів України.

Таким чином, Закон України «Про вищу освіту» законодавчо встановлює зіставлення рівнів вищої освіти й відповідних кваліфікацій вищої освіти з кваліфікаційними рівнями НРК та створює правове підґрунтя для практичного впровадження Національної рамки кваліфікацій у стандарти вищої освіти, в освітні програми вищих навчальних закладів.

У свою чергу, описи кваліфікацій вищої освіти повинні розроблятись з урахуванням як рівневої класифікації (за рівнем складності), яка встановлена в НРК, так і галузевої класифікації.

Окремо слід зауважити, що освітні рівні, які передують рівням вищої освіти на час формування цього огляду формально не є зіставленими з кваліфікаційними рівнями НРК. Передбачається, що ці рівні освіти мають охоплювати від нульового до четвертого (в окремих випадках – до п'ятого кваліфікаційного рівня НРК).

З урахуванням фактичного стану впровадження НРК Кабінетом Міністрів України було видано розпорядження від 14 грудня 2016 р. № 1077-р «Про затвердження плану заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016-2020 роки» (додаток 8).

План, затверджений зазначеним розпорядженням, містить заходи з:

- координації роботи та нормативно-правового забезпечення формування і розвитку НРК;
- модернізації системи прогнозування потреби в кваліфікаціях та розроблення професійних стандартів;
- розроблення кваліфікацій різних типів (освітніх стандартів і програм на основі результатів навчання) відповідно до НРК;
- формування системи підтвердження результатів професійного навчання (присвоєння професійних кваліфікацій);
- удосконалення процесів забезпечення якості кваліфікацій;
- удосконалення системи інформування про стан впровадження НРК;
- забезпечення міжнародного визнання НРК та вітчизняних кваліфікацій.

Для кожного із запланованих заходів визначено зміст завдань, відповідальні за виконання, строки виконання, індикатори виконання.

Також, розпорядження передбачає щорічне інформування Кабінету Міністрів України про стан виконання зазначеного плану заходів.

4. Галузева класифікація освіти

Одними з найважливіших складових процесу впровадження НРК на галузевому рівні є визначення переліку галузевих (міжгалузевих) сегментів для впровадження Національної рамки кваліфікацій та розроблення Національної стандартної класифікації освіти.

Ухвалення Національної стандартної класифікації освіти могло б мати виключне значення для розроблення галузевих рамок кваліфікацій та забезпечення «зрозумілості» вітчизняних освітніх програм та кваліфікацій на міжнародному рівні.

У свою чергу, галузеві рамки кваліфікацій мають визначати загальні для певної галузі освіти (або певного сектору економіки) вимоги до результатів навчання (навчальних результатів) та бути орієнтиром для створення стандартів вищої освіти.

Слід відзначити, що на час формування цього огляду у законодавстві України не визначено місце та роль галузевих рамок кваліфікацій.

Водночас, у статті 10 «Стандарти вищої освіти» Закону України «Про вищу освіту» встановлено, що стандарти вищої освіти розробляються «в межах кожної спеціальності» та, серед іншого, визначають «обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти; перелік компетентностей випускника та нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання».

У свою чергу, у статті 1 «Основні терміни та їх визначення» Закону України «Про вищу освіту» визначено поняття галузі знань як основної предметної області освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка.

Зазначена «спорідненість» спеціальностей, згрупованих в межах певної галузі знань, має знайти своє відображення у спільних (споріднених) для цих спеціальностей результатах навчання. Такі спільні (споріднені) результати навчання, так само, як і загальні вимоги до освітніх програм в межах споріднених спеціальностей, доцільно визначати / встановлювати у галузевих рамках кваліфікацій, які, у свою чергу, мали б розроблятися за галузями відповідно до ухваленної галузевої класифікації освіти.

На теперішній час Світове суспільство орієнтується на Міжнародну стандартну класифікацію освіти 2011 року (МСКО-2011) [8], розроблену Інститутом статистики ЮНЕСКО. Чинна редакція МСКО-2011 була сформована у 2013 році та містить в собі, зокрема, ухвалену на 37-ій Генеральній конференції ЮНЕСКО нову редакцію класифікації галузей освіти 2013 року (МСКО-Г-2013) [9].

МСКО-Г-2013 містить наскрізну класифікацію освітніх програм та відповідних кваліфікацій за галузями освіти та підготовки на основі предметно-змістовного підходу. При цьому, ця класифікація містить в собі три рівня деталізації (трирівневу ієрархію) галузей освіти та підготовки, а

саме: 11 «широких» галузей, 29 «вузьких галузей» та 80 «деталізованих» галузей (додаток 9).

У листопаді 2013 року Загальними зборами Національної академії педагогічних наук України була ухвалена (як проект) Концепція Національної стандартної класифікації освіти України. Ця Концепція була розроблена сумісною з МСКО-2011 та містить в собі проект Національної класифікації галузей освіти та підготовки (НСКО-Г), сумісний з МСКО-Г-2013. Так само, як і МСКО, проект НСКО-Г містив 11 «широких» галузей, 29 «вузьких галузей» та 80 «деталізованих» галузей (додаток 10).

В проекті НСКО-Г, так само, як і в МСКО-Г-2013, галузь освіти і підготовки, до якої має бути віднесена освітня програма або кваліфікація, визначалась основним предметним змістом. З практичних міркувань основний предмет програми або кваліфікації визначається тією деталізованою галуззю (спеціальністю), на яку витрачається більша (тобто понад 50%) чи явно домінуюча частина академічних кредитів або запланованого навчального часу. При цьому, для визначення «спорідненості» освітніх програм або кваліфікацій пропонується використовувати наступні критерії:

А. Теоретичний зміст (ідеї та поняття, їх застосування для пояснення фактів та прогнозування результатів).

Б. Цілі навчання (наміри з використання набутих знань, умінь, інших компетентностей);

В. Об'єкти інтересу (феномени, проблеми або явища, що вивчаються).

Г. Методи і засоби (процедури для навчання та застосування набутих знань, умінь, інших компетентностей).

Ґ. Інструменти та обладнання (пристрої та прилади, що вивчаються особою для використання).

На час формування цього огляду концепція НСКО не є ухваленою. Водночас, формування галузевої класифікації освіти на основі запропонованих у МСКО-Г-2013 та проекті НСКО-Г підходів та критеріїв до формування визначення спорідненості освітніх програм та кваліфікацій є передумовою для створення якісних стандартів вищої освіти та, відповідно, якісних освітніх програм.

Наказом Міністерства освіти і науки України від 16.09.2014 р. № 1048 було затверджено План заходів Міністерства освіти і науки України,

спрямованих на виконання Закону України від 1 липня 2014 р. № 1556–VII «Про вищу освіту». Зазначений План заходів передбачав розроблення та внесення в установленому порядку проекту акта Кабінету Міністрів України щодо переліку галузей знань і переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, до 1 грудня 2014 р. [10].

Фактично, проект постанови Кабінету Міністрів України щодо переліку галузей знань і переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, був оприлюднений у січні 2015 р. [11]. Зазначений проект наведений у додатку 11.

Остаточний «новий» перелік галузей знань і спеціальностей вищої освіти був затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [12]. Після цього до переліку були внесені окремі зміни відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2016 р. № 674 та від 01 лютого 2017 р. № 53. Чинний на час формування цього огляду текст зазначеної постанови Кабінету Міністрів України наведено у додатку 12. Затверджений перелік містить в собі 29 галузей знань та 122 спеціальності.

Фактично, затверджений перелік містить в собі два передбачених Законом України «Про вищу освіту» переліки, а саме – перелік галузей знань та перелік спеціальностей вищої освіти.

Слід зауважити, що на відміну від переліку галузей знань, перелік спеціальностей окрім функції класифікації має додаткове «функціональне навантаження», а саме – він є основою ліцензування освітньої діяльності.

Так, згідно статті 9 «Стандарти освітньої діяльності» Закону України «Про вищу освіту» мають розроблятися стандарти освітньої діяльності та стандарти вищої освіти. У свою чергу, у статті 24 «Ліцензування освітньої діяльності» Закону України «Про вищу освіту» встановлено, що ліцензування, як «встановлені відповідності закладу вищої освіти стандарту освітньої діяльності», має здійснюватись саме «за спеціальностями».

З урахуванням того, що й стандарти вищої освіти мають розроблятися за спеціальностями, функція галузевої класифікації мала б бути покладена саме на перелік галузей знань. У цьому контексті переліки галузей знань та спеціальностей фактично мали б стати «відправною точкою» для встановлення галузевої класифікації освіти України та створення

передумов для розроблення кваліфікацій та відповідних нових стандартів вищої освіти, а також і розроблення галузевих рамок кваліфікацій.

При цьому, на відміну від стандартів вищої освіти, які мають бути розробленими в межах певних спеціальностей, галузеві рамки кваліфікацій можуть надавати узагальнений опис кваліфікацій, які можуть здобуватись за різними освітніми програмами в межах кожної із спеціальностей певної галузі знань, а також за міждисциплінарними освітніми програмами.

Однак, слід звернути увагу на «рівень адаптованості» затвердженого переліку галузей знань і спеціальностей вітчизняної вищої освіти до Міжнародної стандартної класифікації освіти та на можливість зіставлення галузей знань та спеціальностей вітчизняної вищої освіти з галузями освіти, наведеними у МСКО-Г-2013.

Як зазначалось вище, затверджений перелік галузей знань і спеціальностей вітчизняної вищої освіти містить 29 галузей знань, що співпадає з кількістю «вузьких галузей освіти» МСКО-Г-2013.

У той же час, назви та зміст цілого ряду галузей знань вітчизняної вищої освіти не співпадають із назвами та змістом галузей освіти Міжнародної стандартної класифікації освіти, а саме:

- деякі галузі знань вітчизняного переліку фактично «охоплюють» декілька «вузьких» галузей освіти МСКО-Г-2013;
- деякі галузі знань вітчизняного переліку можна зіставити тільки із «деталізованими» галузями освіти МСКО-Г-2013.

Наприклад, галузь знань вітчизняного переліку 10 «Природничі науки» фактично поєднала в собі ряд «вузьких» галузей освіти МСКО-Г-2013, а саме: 051 «Biological and related sciences», 052 «Environment», 053 «Physical sciences».

У той же час, галузі знань вітчизняного переліку 13 «Механічна інженерія», 14 «Електрична інженерія», 15 «Автоматизація та приладобудування», 16 «Хімічна та біоінженерія», 17 «Електроніка та телекомунікації», 18 «Виробництво та технології» можуть бути зіставленими тільки із однією «вузькою» галуззю освіти МСКО-Г-2013: 071 «Engineering and engineering trades».

Також, вітчизняний перелік містить галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» (за наявності галузі знань 07 «Управління та адміністрування») та 29 «Міжнародні відносини», які не мають «прямих» еквівалентів у МСКО-Г-2013.

Окремо звернемо увагу на галузь освіти, що пов'язана із науками про навколишнє середовище.

У МСКО-Г-2013 для освітніх програм у цій сфері визначені:

- «вузька» галузь 052 «Environment»; та
- 2 «деталізовані» галузі: 0521 «Environmental sciences» та 0522 «natural environments and wildlife».

У той же час, у вітчизняному переліку галузей знань та спеціальностей вищої освіти на теперішній час для освітніх програм у цій сфері передбачена тільки спеціальність 101 «Екологія» в рамках галузі знань 10 «Природничі науки» (хоча, у проекті цього переліку (додаток 11) передбачалась галузь знань 052 «Навколишнє середовище»).

Такий стан речей веде до фактичного «звуження» галузі освіти, яка визначена на міжнародному рівні, та може привести до суттєвих ускладнень із зіставленням кваліфікацій у сфері наук про навколишнє середовище, здобутих у вітчизняних вищих навчальних закладах, з еквівалентними кваліфікаціями іноземних країн.

Таким чином, можна констатувати, що чинний на час формування цього звіту перелік галузей знань і спеціальностей не може слугувати інструментом зіставлення спеціальностей та освітніх програм вітчизняної вищої освіти із Міжнародною стандартною класифікацією освіти. Це, у свою чергу, може призвести до ускладнень при розробленні галузевих рамок кваліфікацій (у випадку їх розроблення за чинними галузями знань) та до «незрозумілості» певних кваліфікацій, які присвоюються випускникам вищих навчальних закладів.

У таких умовах для забезпечення зрозумілості спеціальностей вітчизняної вищої освіти на міжнародному рівні необхідним вбачається ухвалення додаткового документу, який би відображував формальне зіставлення (еквівалентність) галузей знань та спеціальностей вітчизняної вищої освіти галузям освіти МСКО-Г-2013.

5. Стандарти вищої освіти у сфері наук про навколишнє середовище

До введення в дію переліку галузей знань і спеціальностей вищої освіти, який був затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (фактично – до набору 2016 року), підготовка фахівців у сфері наук про

навколишнє середовище здійснювалась за такими напрямками та спеціальностями вищої освіти:

Підготовка бакалаврів

за напрямом 6.040106 Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування.

Підготовка спеціалістів, магістрів

за спеціальностями

7(8).04010601 Екологія та охорона навколишнього середовища;

7(8).04010602 Прикладна екологія та збалансоване природокористування (за галузями);

7(8).04010603 Екологічна безпека;

7(8).04010604 Екологічний контроль та аудит;

7(8).04010605 Радіоекологія;

7(8).04010606 Заповідна справа.

Підготовка фахівців здійснювалась (станом на 2017 рік – продовжує здійснюватись для здобувачів вищої освіти, які вступили на навчання до 2015 року включно) відповідно до затверджених Галузевих стандартів вищої освіти (ГСВО), до складу яких входили освітньо-кваліфікаційні характеристики фахівців (ОКХ), освітньо-професійні програми підготовки фахівців (ОПП), засоби діагностики (ЗД). ГСВО визначали систему компетенцій, перелік нормативних навчальних дисциплін та змістовних модулів, а також містили інформацію про рекомендоване навчально-методичне забезпечення. ГСВО мали статус обов'язкових норм для усіх вищих навчальних закладів, які здійснювали підготовку здобувачів вищої освіти за відповідними спеціальностями (напрямами).

Підготовка фахівців у сфері, пов'язаній із науками про навколишнє середовище, здійснювалась за напрямом 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування». Інформація щодо затвердження складових ГСВО за цим напрямом підготовки та відповідними спеціальностями підготовки спеціалістів, магістрів наведена у таблиці 5.1.

Для порівняння стандартів вищої освіти, які діяли до введення в дію Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII, із європейськими стандартами перш за все проаналізуємо структуру опису кваліфікацій випускників.

Таблиця 5.1

Інформація про затвердження складових ГСВО за напрямом «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»

Код спеціальності	Назва напрямку, спеціальності	Базовий вищий навчальний заклад з розробки ГСВО	Наказ про затвердження
6.040106	екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування	Одеський державний екологічний університет	наказ МОНмолодьспорту України від 27.12.2011 р. № 1543
8.04010601	екологія та охорона навколишнього середовища* (ОКХ, ОПП)	Одеський державний екологічний університет	наказ МОНмолодьспорту України від 07.03.2013 р. № 330
8.04010602	прикладна екологія та збалансоване природокористування (за галузями) (ОКХ, ОПП)	Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка	наказ МОНмолодьспорту України від 03.12.2012 р. № 1367
7.04010603 8.04010603	екологічна безпека (ОКХ, ОПП)	Харківська національна академія міського господарства	наказ МОН України від 17.06.2013 р. № 773
8.04010604	екологічний контроль та аудит (ОКХ, ОПП)	Одеський державний екологічний університет	наказ МОН України від 17.06.2013 р. № 771
8.04010605	радіоекологія (ОКХ, ОПП)	Севастопольський національний університет ядерної енергії та промисловості	наказ МОНмолодьспорту України від 03.12.2012 р. № 1368
8.04010606	заповідна справа (ОКХ, ОПП, ЗД)	Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна	наказ МОН України від 01.07.2014 р. № 776

У системі галузевих стандартів вищої освіти опис випускника вищого навчального закладу наводився у ОКХ. У певному сенсі, освітньо-кваліфікаційні характеристики можна було сприймати як описи кваліфікацій, які встановлювали галузеві кваліфікаційні вимоги до соціально-виробничої діяльності випускників вищих навчальних закладів за певними спеціальностями. ОКХ традиційно узагальнювали зміст вищої освіти, а саме – відображали цілі вищої освіти та професійної підготовки, визначали місце фахівця (випускника вищого навчального закладу) в структурі галузей економіки держави і вимоги до його компетентності, інші соціально важливі властивості та якості випускника.

В ОКХ традиційно наводились переліки:

- «компетенцій» випускників;
- виробничих функцій;
- типових задач професійної діяльності та умінь щодо їх вирішення, а також
- описи здатності вирішувати проблеми й задачі соціальної діяльності та умінь, що є відображенням наявності цих здатностей.

Перелік «компетенцій» випускника напряму підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» містив в собі такі групи:

- соціально–особистісні;
- загальнонаукові;
- інструментальні;
- загально-практичні;
- спеціалізовано-професійні.

Виробничі функції випускника цього ж напряму підготовки, у свою чергу, містили в собі такі групи функцій:

- технічна;
- дослідницька;
- організаційна;
- проектувальна;
- прогнозна;
- контрольна.

Також, для кожної «компетенції» та для кожної виробничої функції в ОКХ визначався «зміст уміння».

Можна констатувати, що традиційні ОКХ, з одного боку, надавали дуже детальний опис очікуваних (запланованих) якостей випускника, а з іншого – мали суттєві розбіжності за структурою опису кваліфікацій та термінологією з підходами Європейського простору вищої освіти.

Щодо термінологічних розбіжностей, перш за все, звернемо увагу на застосування терміну «компетенція». Під цим терміном наводились такі характеристики випускника, як знання, здатність щось робити, готовність до чогось, володіння (методами, технологіями) тощо.

Також звернемо увагу, що традиційні ОКХ базувалися на «скороченому» наборі характеристик – знаннях, уміннях та навичках. Наприклад, у порівнянні з Рамкою кваліфікацій Європейського простору

вищої освіти, в ОКХ не визначались такі якості як розуміння, формування суджень, комунікація, уміння навчатись. У порівнянні з Європейською рамкою кваліфікації для навчання впродовж життя, Національною рамкою кваліфікацій України та рамками кваліфікацій розробленими у Європейському проекті TUNING, в ОКХ не наводились описи рівнів відповідальності та автономності.

Для забезпечення порівнянності та, відповідно, визнання вітчизняних кваліфікацій на міжнародному рівні, необхідно формувати описи кваліфікацій та розробляти галузеві рамки кваліфікацій на основі дескрипторів НРК. Такі описи кваліфікацій після їх включення до НРК можуть бути основою як для формування якісних нових стандартів вищої освіти, так і для самосертифікації Національної рамки кваліфікацій

Також, звернемо увагу на рівні складності кваліфікацій, що визначались традиційними ГСВО.

Суттєвим проблемним питанням є невідповідність описів освітньо-кваліфікаційних рівнів, що наведені у чинному на час формування цього огляду Положенні про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту), затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 20 січня 1998 р. № 65, описам кваліфікаційних рівнів НРК та вимогам до відповідних освітніх рівнів, які встановлюються Законом України «Про вищу освіту». У той же час, саме вимоги Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту) до ступенів сформованості інтелектуальних якостей осіб та їх здатності виконувати роботи певного рівня професійної діяльності були основою для розроблення ГСВО (ОКХ та ОПП).

У зазначеному Положенні (п. 20, п. 26, п. 31, п. 36) вимоги до освітньо-кваліфікаційних рівнів сформульовані у вигляді вимог до рівня оволодіння спеціальними уміннями, спеціальними та/або фундаментальними знаннями та здатності вирішувати професійні завдання певної складності [13]. Порівняння цих вимог з описами кваліфікаційних рівнів НРК та описами циклів Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти дозволяє констатувати суттєву розбіжність між вимогами до окремих освітньо-кваліфікаційних рівнів (ступенів) та описами відповідних кваліфікаційних рівнів у рамках кваліфікації, а саме:

- вимоги до освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра, які встановлені у Положенні про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу

освіту), не відповідають у повному обсязі вимогам до 6-го кваліфікаційного рівня НРК і першого циклу в Європейському просторі вищої освіти;

- вимоги до освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, які встановлені у Положенні про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту), більше відповідають вимогам до 6-го кваліфікаційного рівня НРК і першого циклу Європейського простору вищої освіти.

Звернемо увагу, що кваліфікація бакалавра в Європейському просторі вищої освіти та у Законі України «Про вищу освіту» зіставляється саме з першим циклом вищої освіти та 6-м рівнем НРК, який, у свою чергу, передбачає здатність до вирішення складних професійних завдань і управління комплексними проектами.

З іншого боку, рівень бакалавра в Україні до набуття чинності Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII трактувався як рівень базової вищої освіти, а кваліфікація бакалавра передбачала здатність до вирішення типових професійних завдань (так само, як і для кваліфікації молодшого спеціаліста). У зв'язку з цим, для забезпечення відповідності кваліфікації вітчизняного бакалавра 6-му рівню НРК і першому циклу вищої освіти в Європейському просторі вищої освіти, необхідними є суттєві зміни у концепції підготовки бакалаврів. Результати навчання (навчальні результати), які мають бути визначеними у нових стандартах вищої освіти та мають відповідати вимогам до 6-го рівня НРК. Безперечно, такі зміни будуть потребувати і змін у змісті освіти та організації підготовки бакалаврів.

Окремо необхідно відзначити, що галузеві стандарти вищої освіти (ОКХ, ОПП, ЗД) розроблялись для освітньо-кваліфікаційних рівнів молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста, магістра. У той же час, стандарти вищої освіти для підготовки докторів філософії (кандидатів наук) та докторів наук не розроблялись.

Починаючи з 2016 року науково-методичні комісії Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України здійснюють розроблення нових стандартів вищої освіти. При цьому розробники користуються Методичними рекомендаціями щодо розроблення стандартів вищої освіти, ухваленими сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України (протокол від 29.03.2016 № 3) та затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 № 600 [14].

Зазначені методичні рекомендації ґрунтуються на термінології та підходах, прийнятих в Європейському просторі вищої освіти, та передбачають визначення:

- переліку компетентностей випускника, та
- переліку результатів навчання.

При цьому передбачається, що перелік компетентностей випускника містить в собі: опис інтегральної компетентності за спеціальністю, перелік загальних компетентностей та перелік фахових компетентностей.

Також, переліки загальних та фахових компетентностей пропонується формувати з урахуванням напрацювань проекту TUNING.

Слід відзначити, що, на відміну від стандартів вищої освіти попереднього покоління, розроблення стандартів вищої освіти нового покоління передбачено для першого, другого та третього рівнів (циклів) вищої освіти.

Список джерел:

1. Правові засади реалізації Болонського процесу в Україні: монографія / Колектив авторів: Бугров В., Гожик А., Жданова К., Зарубінська І., Захарченко В., Калашнікова С., Козієвська О., Линьова І., Луговий В., Оржель О., Рашкевич Ю, Таланова Ж., Шитікова С.; за заг. ред. В. Лугового, С. Калашнікової: К. – ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014, 156 с.
2. The framework of qualifications for the European Higher Education Area. – URL: <http://www.ehea.info/Uploads/Documents/QF-EHEA-May2005.pdf>.
3. Recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning //Official Journal of the European Union. – 2008. – C111/01. – URL: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008H0506\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008H0506(01)&from=EN)
4. Communiqué of the Conference of European Ministers Responsible for Higher Education «The European Higher Education Area – Achieving the Goals», Bergen, 19–20 May 2005. – URL: http://www.ehea.info/Uploads/Declarations/Bergen_Communique1.pdf.
5. London Communiqué «Towards the European Higher Education Area: responding to challenges in a globalised world». – URL: http://www.ehea.info/Uploads/Declarations/London_Communique18May2007.pdf.
6. Проект Стратегії розвитку національної системи кваліфікацій на період до 2020 року. / Веб-сайт Інституту професійних кваліфікацій - URL: http://www.ipq.org.ua/upload/files/files/06_Biblioteka/01_Normativna_baza/02_Vprovadzhennja_Nacionalnoi_ramki_kvalifikacii/05_Proekti_normativno-pravovih_aktiv/Strategija_rozvitku_do_2020.pdf
7. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. - URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/print1412707858770643>
8. International Standard Classification of Education ISCED 2011. - URL: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-2011-en.pdf>
9. ISCED Fields of Education and Training 2013 (ISCED-F 2013). - URL: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>

10. Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.09.2014 № 1048 "Про затвердження Плану заходів МОН щодо виконання Закону України від 1 липня 2014 р. № 1556-УП «Про вищу освіту»" - URL: http://old.mon.gov.ua/files/normative/2014-09-23/2876/nmon_1048_16092014.pdf
11. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» - URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1421144886/1424935774>
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» - URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 20 січня 1998 р. № 65 «Про затвердження Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту)» - URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/65-98-п>
14. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 № 600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» - URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/5555->

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Р О З П О Р Я Д Ж Е Н Н Я
від 27 серпня 2010 р. N 1727-р
Київ

Деякі питання розроблення
Національної рамки кваліфікацій

З метою інтеграції національної системи освіти до європейського освітнього простору, адаптації національної системи кваліфікацій до вимог законодавства Європейського Союзу Міністерству освіти і науки і Міністерству праці та соціальної політики із залученням інших центральних органів виконавчої влади, що беруть участь у реалізації державної політики у сфері освіти, зайнятості та соціально-трудових відносин, утворити міжвідомчу робочу групу з питань розроблення та впровадження Національної рамки кваліфікацій та внести до 1 жовтня 2010 р. на розгляд Кабінету Міністрів України проект відповідного рішення.

Прем'єр-міністр України

М.АЗАРОВ

Інд. 28

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

П О С Т А Н О В А
від 29 грудня 2010 р. N 1225
Київ

Про утворення міжвідомчої робочої групи
з питань розроблення та впровадження
Національної рамки кваліфікацій

Кабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я є:**

1. Утворити міжвідомчу робочу групу з питань розроблення та впровадження Національної рамки кваліфікацій у складі згідно з додатком.

2. Затвердити Положення про міжвідомчу робочу групу з питань розроблення та впровадження Національної рамки кваліфікацій, що додається.

Прем'єр-міністр України

М.АЗАРОВ

Інд. 28

Додаток
до постанови Кабінету Міністрів України
від 29 грудня 2010 р. N 1225

СКЛАД
міжвідомчої робочої групи з питань розроблення
та впровадження Національної рамки кваліфікацій

Міністр освіти і науки, молоді та спорту, голова міжвідомчої робочої групи

Заступник Міністра освіти і науки, молоді та спорту,
заступник голови міжвідомчої робочої групи

Заступник Міністра соціальної політики, заступник голови
міжвідомчої робочої групи

Заступник Міністра економічного розвитку та торгівлі

Заступник Міністра фінансів

Заступник Міністра аграрної політики та продовольства

Заступник Міністра охорони здоров'я

Заступник Міністра культури

Заступник Міністра інфраструктури

Заступник Міністра оборони

Заступник Міністра внутрішніх справ

Заступник Міністра енергетики та вугільної промисловості

Перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти (за згодою)

Перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та праці (за згодою)

Заступник Голови Державного агентства з питань науки, інновацій та інформації

Заступник Голови Державної служби статистики

Президент Всеукраїнської асоціації роботодавців (за згодою)

Заступник голови Українського союзу промисловців і підприємців (за згодою)

Віце-президент Конфедерації роботодавців України (за згодою)

Заступник голови Федерації професійних спілок України (за згодою)

Заступник голови профспілки працівників освіти і науки (за згодою)

Заступник директора Державного центру зайнятості

Віце-президент Національної академії наук (за згодою)

Віце-президент Національної академії педагогічних наук (за згодою)

Президент Української асоціації якості (за згодою)

ЗАТВЕРДЖЕНО

**постановою Кабінету Міністрів України
від 29 грудня 2010 р. N 1225**

ПОЛОЖЕННЯ

**про міжвідомчу робочу групу з питань розроблення
та впровадження Національної рамки кваліфікацій**

1. Міжвідомча робоча група з питань розроблення та впровадження Національної рамки кваліфікацій (далі – робоча група) є допоміжним органом, утвореним Кабінетом Міністрів України з метою забезпечення взаємодії, координації та підвищення ефективності діяльності центральних органів виконавчої влади, установ та організацій, що беруть участь у реалізації державної політики у сфері освіти, зайнятості та соціально-трудових відносин, з формування національної системи кваліфікацій, зокрема розроблення та впровадження Національної рамки кваліфікацій.

2. Робоча група у своїй діяльності керується Конституцією ([254к/96-ВР](#)) і законами України, а також актами Президента України, Кабінету Міністрів України та цим Положенням.

3. Основними завданнями робочої групи є:

забезпечення взаємодії, координації та підвищення ефективності діяльності центральних органів виконавчої влади, установ та організацій, що беруть участь у реалізації державної політики у сфері освіти, зайнятості та соціально-трудових відносин, з формування національної системи кваліфікацій, зокрема розроблення та впровадження Національної рамки кваліфікацій;

підготовка рекомендацій стосовно визначення шляхів, механізму і способів розроблення та впровадження Національної рамки кваліфікацій, зокрема залучення міжнародної технічної та фінансової допомоги;

участь у розробленні нормативно-правових актів з питань формування національної системи кваліфікацій з метою адаптації законодавства України у сфері освіти, зайнятості та соціально-трудових відносин із законодавством Європейського Союзу та інтеграції системи вищої освіти до європейського освітнього простору.

4. Робоча група відповідно до покладених на неї завдань:

розглядає пропозиції щодо розроблення та впровадження Національної рамки кваліфікацій;

готує за результатами своєї роботи рекомендації стосовно визначення шляхів, механізму і способів розроблення та впровадження Національної рамки кваліфікацій, зокрема залучення міжнародної технічної та фінансової допомоги.

5. Робоча група має право:

одержувати в установленому порядку від центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій інформацію, необхідну для виконання покладених на неї завдань;

залучати до участі у своїй роботі представників центральних органів виконавчої влади, установ та організацій (за згодою їх керівників), а також незалежних експертів;

організовувати проведення конференцій, семінарів, нарад та інших заходів з питань розроблення та впровадження Національної рамки кваліфікацій;

утворювати в разі потреби постійні або тимчасові робочі групи для забезпечення виконання покладених на неї завдань.

6. Робоча група утворюється у складі голови, заступників голови та членів робочої групи.

Посадовий склад робочої групи затверджує Кабінет Міністрів України.

Головою робочої групи є Міністр освіти і науки, молоді та спорту.

Голова робочої групи затверджує її персональний склад та вносить у разі потреби до нього зміни.

7. Формою роботи робочої групи є засідання.

Засідання робочої групи веде її голова, а за його відсутності – один із заступників голови.

Засідання робочої групи вважається правоможним, якщо на ньому присутні більш як половина її членів.

8. На своїх засіданнях робоча група готує рекомендації та пропозиції з питань, що належать до її компетенції.

Пропозиції та рекомендації вважаються схваленими, якщо за них проголосувало більш як половина присутніх на засіданні членів робочої групи.

У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос головуючого на засіданні.

Пропозиції та рекомендації фіксуються у протоколі засідання, який підписується головуючим і надсилається всім членам робочої групи.

Член робочої групи, який не підтримує пропозиції або рекомендації, може викласти у письмовій формі свою окрему думку, що додається до протоколу засідання.

9. Пропозиції та рекомендації робочої групи можуть бути реалізовані шляхом прийняття Кабінетом Міністрів України рішення, проект якого вносить Міністерство освіти і науки, молоді та спорту разом з Міністерством соціальної політики.

10. Організаційне, інформаційне, матеріально-технічне забезпечення діяльності робочої групи здійснює Міністерство освіти і науки, молоді та спорту.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Н А К А З

м. Київ

03.11.2010 р.

№ 1054

Про створення робочих груп
із розроблення Національної рамки кваліфікацій

З метою розроблення проекту Національної рамки кваліфікацій та забезпечення виконання завдань, визначених пунктом 2.2.4 Державної програми економічного і соціального розвитку України на 2010 рік,

НАКАЗУЮ:

1. Утворити робочі групи із розроблення Національної рамки кваліфікацій за рівнями освіти у складі згідно з додатками 1 - 3.

Надати право керівникам робочих груп залучати працівників центральних органів виконавчої влади, установ та організацій (за згодою їх керівників) до участі у роботі груп.

2. Робочим групам до 1 березня 2011 р. розробити і подати на розгляд проект Національної рамки кваліфікацій.

3. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Заступник Міністра

Є.М. Суліма

Склад
робочої групи із розроблення Національної рамки кваліфікацій
за рівнями вищої освіти

Сухарніков Юрій Васильович	начальник відділу інтеграції в європейський освітній та науковий простір Інституту інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки, керівник робочої групи
Бортніков Віктор Якович	начальник навчальної частини Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»
Гармаш Анатолій Анатолійович	завідувач сектору міжнародних проектів та європейської інтеграції департаменту вищої освіти Міністерства освіти і науки
Гожик Андрій Петрович	в.о. директора Науково-методичного центру організації навчального процесу Київського національного дослідницького університету імені Тараса Шевченка
Головенкін Володимир Павлович	начальник навчально-методичного відділу Національного технічного університету «Київський політехнічний інститут»
Грубінко Василь Васильович	завідувач кафедри Тернопільського національного педагогічного університету
Гуло Володимир Леонідович	начальник відділу стандартизації і моніторингу якості вищої освіти Інституту інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки
Захарченко Вадим Миколайович	проректор Одеської національної морської академії
Калиновська Лариса Євгенівна	начальник навчального відділу Київського національного торговельно-економічного університету
Карпенко Євген Анатолійович	завідувач сектору підготовки молодших спеціалістів департаменту вищої освіти Міністерства освіти і науки

Коваль Віктор Олексійович	декан факультету загально-наукової підготовки Севастопольського національного університету ядерної енергії та промисловості
Колот Анатолій Михайлович	проректор Київського національного економічного університету
Косаріна Валентина Петрівна	перший проректор Полтавського університету споживчої кооперації України
Коровайченко Юрій Миколайович	заступник директора департаменту вищої освіти Міністерства освіти і науки
Кравченко Станіслав Миколайович	старший науковий співробітник Науково-методичного центру аграрної освіти (за згодою)
Красильникова Ганна Володимирівна	начальник навчально-методичного управління Хмельницького національного університету
Луговий Володимир Іларіонович	віце-президент Національної академії педагогічних наук України (за згодою)
Морозова Тетяна Юріївна	доцент Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля
Омелянович Лідія Олександрівна	проректор Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського
Рашкевич Юрій Михайлович	проректор Національного університету «Львівська політехніка»
Салов Володимир Олександрович	начальник навчально-методичного управління, заступник першого проректора Національного гірничого університету
Сокол Євген Іванович	проректор з науково-педагогічної роботи Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»
Якименко Юрій Іванович	проректор Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»

Склад
робочої групи із розроблення Національної рамки кваліфікацій
за рівнями професійно-технічної освіти

Супрун В'ячеслав Васильович	заступник директора – начальник відділу професійної підготовки робітничих кадрів департаменту професійно-технічної освіти Міністерства освіти і науки, керівник робочої групи
Балушак Ганна Федорівна	директор Львівського вищого професійного училища ресторанного сервісу та туризму
Зубець Валентина Олексіївна	директор навчально-методичного центру професійно-технічної освіти Київської області
Василиненко Віктор Михайлович	директор навчально-методичного центру професійно-технічної освіти Дніпропетровської області
Крячко Лариса В'ячеславівна	начальник відділу моніторингу і організаційної роботи департаменту професійно-технічної освіти Міністерства освіти і науки
Кузнєцова Віра Іванівна	директор Івано-Франківського вищого училища готельного сервісу і туризму
Луцька Алла Володимирівна	головний спеціаліст відділу професійної підготовки робітничих кадрів департаменту професійно-технічної освіти Міністерства освіти і науки
Мусієнко Таїсія Петрівна	заступник начальника відділу професійно-технічної освіти Головного управління освіти і науки виконавчого органу Київради (КМДА)
Ничкало Неля Григорівна	академік-секретар відділення педагогіки і психології професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України (за згодою)
Парфенюк Зоя Іванівна	директор навчально-методичного центру професійно-технічної освіти Волинської області

Радкевич Валентина Олександрівна	директор Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України (за згодою)
Судаков Євген Миколайович	начальник відділу змісту професійно-технічної освіти Інституту інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки
Хрустальова Ольга Іванівна	керівник відділу навчально-методичного забезпечення професійного навчання Науково-методичного центру аграрної освіти Міністерства аграрної політики України (за згодою)
Щербак Людмила Василівна	начальник науково-методичного відділу співпраці та впровадження міжнародного досвіду з професійно- технічної освіти Інституту інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки
Щербак Ольга Іванівна	директор Київського професійно-педагогічного коледжу імені Антона Макаренка

Склад
робочої групи із розроблення Національної рамки кваліфікацій
за рівнями загальної середньої та дошкільної освіти

Бєскова Наталія Володимирівна	начальник відділу суспільно-гуманітарної освіти департаменту загальної середньої та дошкільної освіти Міністерства освіти і науки, керівник робочої групи
Бібик Надія Михайлівна	головний науковий співробітник Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України (за згодою)
Ващенко Лідія Семенівна	старший науковий співробітник лабораторії оцінювання якості освіти Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України (за згодою)
Дубовик Олена Анатоліївна	начальник відділу науково-методичного забезпечення змісту освіти основної і старшої школи Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки
Древаль Галина Федорівна	завідуюча сектору початкової освіти відділу науково- методичного забезпечення змісту дошкільної та початкової освіти Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки
Долинна Ольга Петрівна	завідуюча сектору дошкільної освіти відділу науково- методичного забезпечення змісту дошкільної та початкової освіти Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки
Кононко Олена Леонтіївна	заступник директора з наукової роботи Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України (за згодою)
Локшина Олена Ігорівна	завідуюча лабораторією порівняльної педагогіки Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України (за згодою)

Ляшенко Олександр Іванович	академік-секретар відділення середньої освіти Національної академії педагогічних наук України (за згодою)
Овчарук Оксана Василівна	завідуюча інформаційно-аналітичним відділом педагогічних інновацій Інституту інформаційних технологій і засобів навчання Національної академії педагогічних наук України (за згодою)
Омельяненко Ніна Володимирівна	головний редактор журналу «Практика управління закладом освіти» (за згодою)
Онопрієнко Оксана Володимирівна	завідуюча лабораторією початкової освіти Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України (за згодою)
Пометун Олена Іванівна	завідуючу лабораторією суспільствознавчих дисциплін Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України (за згодою)
Щербакова Лідія Федорівна	головний спеціаліст сектору початкової освіти департаменту загальної середньої та дошкільної освіти Міністерства освіти і науки

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 23 листопада 2011 р. № 1341

Київ

Про затвердження Національної рамки кваліфікацій

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Затвердити Національну рамку кваліфікацій згідно з додатком.
2. Рекомендувати центральним органам виконавчої влади, установам та організаціям, що беруть участь у реалізації державної політики у сфері освіти, зайнятості та соціально-трудових відносин, об'єднанням роботодавців, професійним спілкам, іншим заінтересованим соціальним партнерам використовувати Національну рамку кваліфікацій у практичній діяльності.
3. Міжвідомчій робочій групі з питань розроблення та впровадження Національної рамки кваліфікацій:
 - підготувати проекти нормативно-правових актів для впровадження Національної рамки кваліфікацій у сфері освіти, зайнятості та соціально-трудових відносин;
 - розробити план заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій.

Прем'єр-міністр України

М. АЗАРОВ

Інд.70

Додаток
до постанови Кабінету Міністрів України
від 23 листопада 2011 р. № 1341

НАЦІОНАЛЬНА РАМКА КВАЛІФІКАЦІЙ

Загальна частина

1. Національна рамка кваліфікацій - системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів.

Національна рамка кваліфікацій призначена для використання органами виконавчої влади, установами та організаціями, що реалізують державну політику у сфері освіти, зайнятості та соціально-трудових відносин, навчальними закладами, роботодавцями, іншими юридичними і фізичними особами з метою розроблення, ідентифікації, співвіднесення, визнання, планування і розвитку кваліфікацій.

2. Національна рамка кваліфікацій впроваджується з метою:

введення європейських стандартів та принципів забезпечення якості освіти з урахуванням вимог ринку праці до компетентностей фахівців;

забезпечення гармонізації норм законодавства у сфері освіти та соціально-трудових відносин;

сприяння національному і міжнародному визнанню кваліфікацій, здобутих в Україні; налагодження ефективної взаємодії сфери освітніх послуг та ринку праці.

3. Для цілей Національної рамки кваліфікацій терміни вживаються у такому значенні:

автономність і відповідальність - здатність самостійно виконувати завдання, розв'язувати задачі і проблеми та відповідати за результати своєї діяльності;

знання - осмислена та засвоєна суб'єктом наукова інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Знання поділяються на емпіричні (фактологічні) і теоретичні (концептуальні, методологічні);

інтегральна компетентність - узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності;

кваліфікація - офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважений компетентний орган встановив, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) за заданими стандартами;

кваліфікаційний рівень - структурна одиниця Національної рамки кваліфікацій, що визначається певною сукупністю компетентностей, які є типовими для кваліфікацій даного рівня;

компетентність/компетентності - здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості;

комунікація - взаємозв'язок суб'єктів з метою передавання інформації, узгодження дій, спільної діяльності;

результати навчання - компетентності (знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості), які набуває та/або здатна продемонструвати особа після завершення навчання;

уміння - здатність застосовувати знання для виконання завдань та розв'язання задач і проблем. Уміння поділяються на когнітивні (інтелектуально-творчі) та практичні (на основі майстерності з використанням методів, матеріалів, інструкцій та інструментів).

Опис кваліфікаційних рівнів

Рівень	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність і відповідальність
0	Здатність адекватно діяти у відомих простих ситуаціях під безпосереднім контролем. Готовність до систематичного навчання			
	Елементарні загальні знання про себе та довкілля	виконання елементарних завдань у відомих однотипних ситуаціях	ситуативна взаємодія в обмеженому колі осіб за допомогою інших	виконання завдань під безпосереднім контролем
	Розуміння найпростіших причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків		реагування на прості усні повідомлення	

1	Здатність виконувати прості завдання у типових ситуаціях у чітко визначеній структурованій сфері роботи або навчання. Виконання завдань під безпосереднім керівництвом. Готовність до навчання на наступному рівні			
	Елементарні фактологічні знання	виконання простих завдань за визначеними правилами та інструкціями у типових ситуаціях з використанням простих інструментів	інтеграція до соціальних груп	виконання завдань під безпосереднім керівництвом
	Розуміння найпростіших понять про себе і довкілля, основ безпечної поведінки		реагування на прості письмові та усні повідомлення	обмежена індивідуальна відповідальність формулювання елементарних суджень
2	Здатність виконувати типові нескладні завдання у типових ситуаціях у чітко визначеній структурованій сфері роботи або навчання. Виконання завдань під керівництвом з елементами самостійності			
	Базові фактологічні знання, набуті у процесі навчання та/або трудової діяльності	виконання типових нескладних завдань за визначеними правилами та інструкціями у різних типових ситуаціях з використанням інструментів	взаємодія в колективі для виконання завдань	виконання завдань під керівництвом з елементами самостійності
	Розуміння основних (загальних) процесів у навчанні та/або трудовій діяльності	оцінювання результатів виконання завдань відповідно до установлених критеріїв, застосування аргументації	продукування деталізованих усних і письмових повідомлень	індивідуальна відповідальність за результати виконання завдань у навчанні та/або трудовій діяльності
3	Здатність виконувати виробничі або навчальні завдання середньої складності за визначеними алгоритмами за встановленими нормами часу і якості			
	Загальні систематизовані знання у сфері освіти та/або професійної діяльності	виконання типових завдань у різних ситуаціях шляхом вибору і застосування основних методів, інструментів, матеріалів та інформації	здатність до ефективної роботи в команді. Сприйняття критики, порад і вказівок	самостійне виконання завдань під мінімальним керівництвом

	Розуміння основних (загальних) принципів, процесів і понять у навчанні та/або професійній діяльності	оцінювання результатів виконання завдань відповідно до критеріїв, які в основному заздалегідь обумовлені	продукування деталізованих усних і письмових повідомлень, зокрема у професійній діяльності	відповідальність за результати виконання завдань у навчанні та/або професійній діяльності
4	Здатність самостійно виконувати складні спеціалізовані виробничі чи навчальні завдання у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, зокрема в нестандартних ситуаціях			
	Спеціалізовані фактологічні та теоретичні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності	виконання складних спеціалізованих завдань, що передбачає прийняття рішень, у ситуаціях, що змінюються, зокрема в нестандартних ситуаціях	здійснення наставництва, передавання досвіду	самостійність у навчанні та/або професійній діяльності
	Розуміння принципів, методів, процесів у навчанні та/або професійній діяльності	планування власної роботи та в обмеженому контексті організація, контроль, оцінювання та коригування роботи інших	продукування складних деталізованих усних і письмових повідомлень, зокрема у професійній діяльності	відповідальність за результати навчання та/або професійної діяльності обмежена відповідальність за навчання та результати роботи інших
5	Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі в певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується певною невизначеністю умов			
	Широкі спеціалізовані фактологічні та теоретичні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності, розуміння (усвідомлення) рівня цих знань	розв'язання типових спеціалізованих задач широкого спектра, що передбачає ідентифікацію та використання інформації для прийняття рішень	взаємодія, співробітництво з широким колом осіб (колеги, керівники, клієнти) для провадження професійної або навчальної діяльності	здійснення обмежених управлінських функцій та прийняття рішень у звичних умовах з елементами непередбачуваності
		планування, зокрема розподіл ресурсів,		покращення результатів власної навчальної

		аналіз, контроль та оцінювання власної роботи та роботи інших осіб		та/або професійної діяльності і результатів діяльності інших здатність до подальшого навчання з деяким рівнем автономності
6	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов			
	Концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень	розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності	управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах
	Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності		здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності
7	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог			
	Спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та	розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог	зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які	прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування

	інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи		навчаються	
	Критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності	використання іноземних мов у професійній діяльності	відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним
8	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики			
	Найбільш передові концептуальні та методологічні знання в галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей	критичний аналіз, оцінка і синтез нових та складних ідей	спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадянськістю в певній галузі наукової та/або професійної діяльності	ініціювання інноваційних комплексних проєктів, лідерство та повна автономність під час їх реалізації
		розроблення та реалізація проєктів, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язання значущих соціальних, наукових, культурних, етичних та інших проблем		соціальна відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, відповідальність за навчання інших
9	Здатність визначати та розв'язувати соціально значущі системні проблеми у певній галузі діяльності, які є ключовими для забезпечення стійкого розвитку та вимагають створення нових системоутворювальних знань і прогресивних технологій			
	Нові	критичний аналіз	лідерство, вільне	ініціювання

концептуальні та методологічні знання в певній та суміжних галузях науково-дослідної та/або професійної діяльності, які набуті на основі особистого комплексного дослідження та є основою для відкриття нових напрямів і проведення подальших досліджень	комплексних проблем, синтез нових складних ідей, зокрема у міждисциплінарних сферах розроблення та реалізація комплексних проектів, як правило, у рамках власної дослідницької школи, які дають змогу глибоко переосмислювати наявне і забезпечувати вагомий приріст нового системного знання та/або модернізації професійної практики, та розв'язання складних соціально значущих проблем з використанням дослідницько-інноваційних методів	компетентне спілкування в діалоговому режимі з широким колом фахівців, зокрема найвищої кваліфікації, та громадськістю в певній галузі наукової та/або професійної діяльності	оригінальних дослідницько-інноваційних комплексних проектів, спрямованих на розв'язання складних соціально значущих проблем, лідерство та автономність під час їх реалізації глибоке усвідомлення та відповідальність за наукове обґрунтування стратегічних рішень, достовірність прогнозування розвитку суспільства безперервний саморозвиток і самовдосконалення, відповідальність за розвиток інших, зокрема в межах власної дослідницької школи
---	---	--	--

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ
ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

м. Київ

« 20 » квітня 2012

№ 488 / 225

Про затвердження Плану заходів
щодо впровадження Національної рамки кваліфікацій

На виконання пункту 3 постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1341 „Про затвердження Національної рамки кваліфікацій”,

НАКАЗУЄМО:

1. Затвердити План заходів щодо впровадження Національної рамки кваліфікацій, що додається.
2. Департаменту вищої освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту (Коровайченко Ю. М.) поінформувати членів міжвідомчої робочої групи з питань розроблення та впровадження Національної рамки кваліфікацій про затвердження Плану заходів.
3. Контроль за виконанням наказу покласти на першого заступника Міністра освіти і науки, молоді та спорту Суліму Є. М. та першого заступника Міністра соціальної політики Надрагу В. І.

Міністр освіти і науки, молоді
та спорту України

Віце-прем'єр-міністр України –
Міністр соціальної політики
України

Д. В. Табачник

С. Л. Тігіпко

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України та
Міністерства соціальної політики
України
_20 квітня 2012 № _488/225_

ПЛАН ЗАХОДІВ щодо впровадження Національної рамки кваліфікацій

Організаційне та методичне забезпечення

1. Підготувати проект стратегії розвитку національної системи кваліфікацій.

МОНмолодьспорт, Мінсоцполітики, інші центральні органи виконавчої влади, Національна академія педагогічних наук, уповноважені представники всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, всеукраїнських профспілок, їх об'єднань.

2012 – 2013 роки.

2. Визначити перелік галузових (міжгалузових) сегментів для впровадження Національної рамки кваліфікацій.

Мінсоцполітики, МОНмолодьспорт, інші центральні органи виконавчої влади, ДУ НДІ соціально-трудових відносин, Національна академія педагогічних наук, уповноважені представники всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, всеукраїнських профспілок, їх об'єднань, Українська асоціація якості.

2012 - 2013 роки.

3. Розробити концепцію національної стандартної класифікації освіти.

Національна академія педагогічних наук.

2012 - 2013 роки.

4. Розробити рекомендації щодо забезпечення якості кваліфікацій, зокрема, стосовно валідації кваліфікацій, процедур оцінювання та присвоєння кваліфікацій, акредитації навчальних закладів.

МОНмолодьспорт, Мінсоцполітики, інші центральні органи виконавчої влади, Національна академія педагогічних наук, уповноважені представники всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, всеукраїнських профспілок, їх об'єднань, Українська асоціація якості.

2012 -2014 роки.

5. Розробити методичні рекомендації щодо створення професійних стандартів на основі компетентнісного підходу.

Мінсоцполітики, МОНмолодьспорт, інші центральні органи виконавчої влади, ДУ НДІ соціально-трудових відносин, Національна академія педагогічних наук, уповноважені представники всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, всеукраїнських профспілок, їх об'єднань.

2012 рік.

6. Розробити методичні рекомендації щодо створення стандартів вищої і професійно-технічної освіти на основі компетентнісного підходу.

МОНмолодьспорт, Мінсоцполітики, інші центральні органи виконавчої влади, Національна академія педагогічних наук, уповноважені представники всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, всеукраїнських профспілок, їх об'єднань.

2012 – 2013 роки.

Нормативно-правове забезпечення

7. Розробити перелік нормативно-правових актів у сфері освіти і соціально-трудових відносин, які потребують розроблення або внесення змін для забезпечення реалізації стратегії розвитку національної системи кваліфікацій.

МОНмолодьспорт, Мінсоцполітики, інші центральні органи виконавчої влади, Національна академія педагогічних наук, уповноважені представники всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, всеукраїнських профспілок, їх об'єднань.

2012 – 2014 роки.

8. Підготувати пропозиції щодо удосконалення законодавства у сфері освіти, зайнятості та соціально-трудових відносин для забезпечення реалізації стратегії розвитку національної системи кваліфікацій.

МОНмолодьспорт, Мінсоцполітики, інші центральні органи виконавчої влади, Національна академія педагогічних наук, уповноважені представники всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, всеукраїнських профспілок, їх об'єднань, Українська асоціація якості.

2012 – 2014 роки.

9. Підготувати пропозиції щодо визначення рівнів та типів кваліфікацій, розроблення дескрипторів для різних типів кваліфікацій, визначення термінів підготовки в кредитах ECTS/ECVET, траєкторій навчання (переходу).

МОНмолодьспорт, Мінсоцполітики, інші центральні органи виконавчої влади, Національна академія педагогічних наук, уповноважені представники всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, всеукраїнських профспілок, їх об'єднань, Українська асоціація якості.

2012 – 2013 роки.

Інформаційне забезпечення

10. Забезпечити інформаційну підтримку впровадження Національної рамки кваліфікацій шляхом:

1) розроблення та підтримки веб-сайту з питань впровадження Національної рамки кваліфікацій як інструменту інформування

заінтересованих сторін і громадськості.

МОНмолодьспорт, Мінсоцполітики.

Постійно;

2) проведення заходів (семінарів, конференцій, круглих столів) з питань використання Національної рамки кваліфікацій.

МОНмолодьспорт, Мінсоцполітики,
Національна академія педагогічних наук.

Щокварталу;

3) видання та розповсюдження матеріалів з питань використання Національної рамки кваліфікацій.

МОНмолодьспорт, Мінсоцполітики,
Національна академія педагогічних наук.

Постійно;

4) участі України у міжнародних заходах з питань розроблення і впровадження Національних рамок кваліфікацій.

МОНмолодьспорт, Мінсоцполітики,
Національна академія педагогічних наук.

Постійно.

Кадрове забезпечення

11. Підготувати пропозиції щодо організаційного та нормативно-правового забезпечення навчання та підвищення кваліфікації на постійній основі фахівців з розроблення професійних стандартів, стандартів вищої і професійно-технічної освіти, програм підготовки.

МОНмолодьспорт, Мінсоцполітики,
Національна академія педагогічних наук,
ДУ НДІ соціально-трудових відносин,
уповноважені представники всеукраїнських
об'єднань організацій роботодавців,
всеукраїнських профспілок, їх об'єднань.

2012 – 2013 роки.

Організація співпраці з соціальними партнерами

12. Забезпечити участь соціальних партнерів у формуванні та реалізації державної політики у сфері освіти, зайнятості та соціально-трудових відносин, зокрема, шляхом:

1) організації заходів щодо залучення роботодавців до розроблення професійних стандартів, участі у розробленні стандартів вищої і професійно-технічної освіти, програм підготовки.

Мінсоцполітики, МОНмолодьспорт, інші центральні органи виконавчої влади, Національна академія педагогічних наук, уповноважені представники всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, всеукраїнських профспілок, їх об'єднань.

Постійно;

2) розроблення комплексу стимулюючих заходів (нормативних, організаційних, фінансових) із організації роботодавцями навчально-виробничої практики.

МОНмолодьспорт, Мінсоцполітики, інші центральні органи виконавчої влади, Національна академія педагогічних наук, уповноважені представники всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, всеукраїнських профспілок, їх об'єднань.

2012-2015 роки;

3) розроблення стимулюючих заходів (нормативних, організаційних, фінансових) із організації професійно-орієнтаційної роботи та сприяння створенню умов в отриманні першого робочого місця випускниками навчальних закладів.

Мінсоцполітики, МОНмолодьспорт, інші центральні органи виконавчої влади, уповноважені представники всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, всеукраїнських профспілок, їх об'єднань.

2012-2015 роки.

Залучення міжнародної технічної і фінансової допомоги

13. Підготувати пропозиції щодо залучення міжнародної технічної та фінансової допомоги з метою забезпечення реалізації стратегії розвитку національної системи кваліфікацій.

МОНмолодьспорт, Мінсоцполітики,
Мінекономрозвитку, інші центральні
органи виконавчої влади.

2012-2015 роки.

14. Вжити заходів щодо забезпечення доступу України до програм Європейського Союзу з навчання впродовж життя (Lifelong Learning Programme).

МОНмолодьспорт, МЗС.

2012-2014 роки.

Забезпечення міжнародного визнання Національної рамки кваліфікацій

15. Вжити заходів з метою забезпечення відповідності Національної рамки кваліфікацій критеріям Європейської рамки кваліфікацій навчання впродовж життя і Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти.

МОНмолодьспорт, Мінсоцполітики,
Національна академія педагогічних наук.

2012-2015 роки.

Реалізація пілотних проектів

16. Опрацювати питання реалізації пілотних проектів з розроблення професійних стандартів, стандартів вищої і професійно-технічної освіти, програм підготовки.

МОНмолодьспорт, Мінсоцполітики, інші
центральні органи виконавчої влади,
Національна академія педагогічних наук,
ДУ НДІ соціально-трудових відносин,
уповноважені представники всеукраїнських

об'єднань організацій роботодавців,
 всеукраїнських профспілок, їх об'єднань,
 Українська асоціація якості.

2012 – 2013 роки.

17. Підготувати пропозиції щодо забезпечення фінансування витрат, пов'язаних з розробленням професійних стандартів, стандартів вищої і професійно-технічної освіти, програм підготовки.

МОНмолодьспорт, Мінсоцполітики,
 Мінфін, інші центральні органи виконавчої
 влади, Національна академія педагогічних
 наук, ДУ НДІ соціально-трудових відносин,
 уповноважені представники всеукраїнських
 об'єднань організацій роботодавців,
 всеукраїнських профспілок, їх об'єднань.

2012 – 2013 роки.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Н А К А З

м. Київ

28.05.2012р.

№ 634

Про створення робочої групи
із розроблення стратегії розвитку
національної системи кваліфікацій

На виконання пункту 1 Плану заходів щодо впровадження Національної рамки кваліфікацій, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Міністерства соціальної політики України від 20.04.2012 № 488/225,

НАКАЗУЮ:

1. Утворити робочу групу з питань розроблення стратегії розвитку національної системи кваліфікацій у складі згідно з додатком.

2. Робочій групі:

2.1. До 15 липня 2012 р. розробити концепцію національної системи кваліфікацій;

2.2. До 15 грудня 2012 р. підготувати проект стратегії розвитку національної системи кваліфікацій.

3. Керівнику робочої групи за необхідності залучати до участі у роботі робочої групи представників роботодавців, вищих і професійно-технічних навчальних закладів та наукових установ.

4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Перший заступник Міністра

Є. М. Суліма

Додаток
до наказу Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту від 28.05.2012 № 634

Склад
робочої групи із розроблення стратегії розвитку
національної системи кваліфікацій

Коровайченко Юрій Миколайович	директор департаменту вищої освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту, керівник робочої групи
Гармаш Анатолій Анатолійович	завідувач сектору міжнародних освітніх проєктів департаменту вищої освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту, заступник керівника робочої групи
Бондаренко Сергій Іванович	начальник відділу педагогічної та післядипломної освіти департаменту вищої освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту
Гожик Андрій Петрович	в.о. директора Науково-методичного центру організації навчального процесу Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Головенкін Володимир Павлович	начальник навчально-методичного відділу Національного технічного університету «Київський політехнічний інститут»
Захарченко Вадим Миколайович	проректор з науково-педагогічної роботи Одеської національної морської академії
Калашнікова Світлана Андріївна	заступник директора інституту вищої освіти Національної академії педагогічних наук України (за згодою)
Колишко Родіон Анатолійович	директор департаменту з питань розвитку трудового потенціалу та соціальної відповідальності бізнесу Федерації роботодавців України (за згодою)
Красильникова Ганна Володимирівна	начальник навчально-методичного управління Хмельницького національного університету
Луговий Володимир Іларіонович	перший віце-президент Національної академії педагогічних наук України, директор інституту вищої освіти (за згодою)
Лук'яненко Ганна Іванівна	завідувач лабораторією змісту професійної освіти і навчання Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України (за згодою)

Мельник Сергій Вікторович	директор Інституту соціально-трудових відносин Міністерства соціальної політики (за згодою)
Морозова Тетяна Юріївна	начальник управління навчально-методичної роботи Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля
Радкевич Валентина Олександрівна	директор Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України (за згодою)
Рашкевич Юрій Михайлович	проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків Національного університету «Львівська політехніка»
Сухарніков Юрій Васильович	начальник відділу стандартизації вищої освіти та інтеграції в Європейський освітній та науковий простір Інституту інноваційних технологій і змісту освіти. Міністерства освіти і науки, молоді та спорту
Шевченко Наталія Петрівна	начальник управління організації профорієнтації та профнавчання Державного центру зайнятості (за згодою)

**Стратегія розвитку національної системи кваліфікацій
на період до 2020 року****I. Загальні положення**

Національна система кваліфікацій охоплює Національну рамку кваліфікацій, освітні та професійні кваліфікації, механізми правового та інституційного регулювання суспільних відносин у сфері освіти, зайнятості та соціально-трудових відносин, що стосуються визнання результатів навчання, розроблення, забезпечення якості та присвоєння кваліфікацій.

Стратегія розвитку національної системи кваліфікацій на період до 2020 року (далі – Стратегія) визначає мету, основні завдання, принципи, напрями формування та розвитку національної системи кваліфікацій.

Стратегія спрямована на розвиток людського потенціалу, розширення можливостей навчання, особистісного і професійного розвитку громадян упродовж життя, розвиток громадянського суспільства та національної економіки.

Правовою основою розроблення та реалізації Стратегії є положення Програми економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава»; постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій»; рекомендація Міжнародної організації праці від 17 червня 2004 р. № 195 «Про розвиток людських ресурсів: освіта, підготовка кадрів і безперервне навчання»; інші нормативно-правові акти, відповідно до яких держава створює умови для навчання і професійного розвитку громадян упродовж життя з метою забезпечення економічного зростання, досягнення високого рівня зайнятості, продуктивності праці та соціальної інтеграції.

Стратегія розроблена на основі аналізу ситуації, що склалася в державі у сфері освіти, зайнятості та соціально-трудових відносин, з урахуванням світового досвіду, європейських рекомендацій щодо навчання впродовж життя та забезпечення якості у сфері вищої освіти, професійної підготовки і навчання.

II. Аналіз ситуації

Проведення всеосяжних реформ, спрямованих на соціально-економічний розвиток та підвищення конкурентоздатності національної економіки, актуалізує проблему розроблення ефективних механізмів їх реалізації. В умовах глобалізації, посилення конкуренції, мобільності робочої сили, швидких економічних і технологічних змін, загострюється проблема підготовки кадрів відповідно до сучасних вимог та викликів на міжнародному та національному ринках праці, переходу до інноваційної моделі розвитку економіки. Найбільш актуальними стають питання людського розвитку, забезпечення якості освіти та професійної підготовки, створення умов для навчання і професійного розвитку громадян упродовж життя, підвищення ефективності взаємодії між системою освіти і ринком праці.

З метою реформування сфери підготовки кадрів упродовж останніх років зроблено певні кроки щодо регулювання окремих складових національної системи кваліфікацій, зокрема, затверджено Національну рамку кваліфікацій, прийнято Закони України «Про соціальний діалог в Україні», «Про професійний розвиток працівників», «Про зайнятість населення», «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності», «Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів».

Водночас подальший розвиток суспільних відносин, пов'язаних з підготовкою фахівців, обмежується відсутністю погоджених принципів реформування сфери освіти, зайнятості населення та соціально-трудова відносин; невизначеністю ролей та обов'язків сторін, заінтересованих в участі у формуванні та реалізації державної політики щодо підготовки кадрів та професійного розвитку громадян.

Недостатньо ефективним є механізм взаємодії органів влади, навчальних закладів, роботодавців, професійних спілок, фахових об'єднань з метою підготовки кадрів та професійного навчання, що суттєво обмежує можливості працевлаштування випускників навчальних закладів, зменшує ефективність витрат на підготовку фахівців, гальмує інноваційний розвиток економіки.

Характерною залишається застарілість наявних та відсутність сучасних стандартів у сфері підготовки фахівців. Пілотні проекти з розроблення професійних та оновлення освітніх стандартів залишаються поодинокими і не мають системного характеру. Як наслідок, більшість кваліфікацій, які присвоюються в Україні, не відповідають міжнародним критеріям щодо забезпечення якості, що ускладнює їх визнання на міжнародному рівні.

Актуальними залишаються проблеми регулювання відносин та інституційного забезпечення процесів, пов'язаних із визначенням і прогнозуванням вимог до компетентності працівників, оновленням існуючих та розробленням нових кваліфікацій, оцінюванням і визнанням результатів навчання.

З метою подальшого розвитку суспільних відносин, пов'язаних з підготовкою фахівців та професійним розвитком громадян, ініціюється системний підхід до законодавчого та інституційного забезпечення процесів у цій сфері.

III. Мета та основні завдання формування та розвитку національної системи кваліфікацій

Метою формування та розвитку національної системи кваліфікацій є забезпечення взаємодії між системою освіти, ринком праці та організаціями громадянського суспільства у відповідності до принципів навчання впродовж життя.

Реалізація поставленої мети передбачає вирішення таких основних завдань:

визначення ролей та обов'язків усіх сторін, органів та організацій, заінтересованих в участі у формуванні та реалізації державної політики щодо підготовки кадрів та професійного розвитку громадян;

забезпечення відповідності структури кваліфікацій сучасним та перспективним вимогам ринку праці, потребам інноваційного розвитку економіки, громадян та суспільства в цілому;

розширення можливостей визнання результатів навчання, у тому числі набутих поза межами формальної освіти, та присвоєння кваліфікацій на основі такого визнання;

впровадження європейських принципів забезпечення якості у сфері вищої освіти, професійної підготовки і навчання впродовж життя.

IV. Принципи формування та розвитку національної системи кваліфікацій

Реалізація Стратегії здійснюється з урахуванням положень Рекомендації Європейського Парламенту і Ради ЄС від 15 лютого 2006 року щодо подальшого європейського співробітництва з питань забезпечення якості вищої освіти (2006/143/ЄС) та Рекомендації Європейського Парламенту і Ради ЄС від 23 квітня 2008 р. щодо затвердження Європейської рамки кваліфікацій для навчання впродовж життя (2008/С 111/01).

Формування та розвиток національної системи кваліфікацій ґрунтується на таких основних принципах:

застосування компетентнісного підходу у визначенні кваліфікацій, опис кваліфікацій через результати навчання;

забезпечення співвіднесення кваліфікацій з кваліфікаційними рівнями Національної рамки кваліфікацій;

відповідність системи забезпечення якості кваліфікацій загальним європейським принципам щодо забезпечення якості вищої освіти, професійної підготовки і навчання впродовж життя;

участь усіх заінтересованих сторін у процесах, пов'язаних із визнанням результатів навчання, розробленням, забезпеченням якості та присвоєнням кваліфікацій;

забезпечення можливості визнання результатів неформального та інформального навчання.

V. Основні напрями формування та розвитку національної системи кваліфікацій

Стратегія передбачає реалізацію таких напрямів формування та розвитку національної системи кваліфікацій:

1) розвиток механізмів взаємодії усіх заінтересованих сторін у формуванні та реалізації державної політики щодо підготовки кадрів та професійного розвитку громадян шляхом:

створення представницьких організацій із метою забезпечення участі заінтересованих сторін у процесах, пов'язаних із визнанням результатів навчання, розробленням, забезпеченням якості та присвоєнням кваліфікацій, на національному та галузевому рівнях;

надання експертно-консультативної допомоги, навчання фахівців із метою організаційно-методичного та кадрового забезпечення діяльності заінтересованих установ і організацій, спрямованої на розроблення професійних та освітніх стандартів і програм підготовки;

сприяння співробітництву навчальних закладів, інших установ та організацій, які здійснюють професійне навчання (провайдерів кваліфікацій) з роботодавцями, фаховими об'єднаннями з метою організації навчально-виробничої практики осіб, які навчаються, та стажування викладачів.

2) розвиток моніторингу ринку праці, прогнозування потреби в кваліфікаціях та визначення вимог до них шляхом:

розроблення і запровадження методології аналізу ринку праці з метою прогнозування вимог до компетентності працівників та потреб у кваліфікаціях;

формування реєстру професійних стандартів і кваліфікацій як національної інформаційної системи щодо наявних та прогнозованих потреб в кваліфікаціях та вимог до них;

формування і розвиток галузевих рамок кваліфікацій як рівневих вимог до кваліфікацій (компетентності працівників) у відповідних галузях;

запровадження компетентнісного підходу до розроблення та оновлення професійних та освітніх стандартів, програм підготовки.

3) запровадження прозорого механізму визнання результатів професійного навчання, у тому числі оцінювання і визнання результатів неформального навчання та досвіду роботи шляхом:

розроблення методології оцінювання результатів навчання відповідно до вимог, визначених у стандартах;

запровадження системи сертифікації як механізму офіційного визнання результатів професійного навчання, яке підтверджується видачею документів (диплома, свідоцтва, сертифікату) про здобуту/присвоєну кваліфікацію;

розширення можливостей отримання додаткових кваліфікацій в рамках формальної або неформальної освіти.

4) запровадження процедур і механізмів забезпечення якості кваліфікацій шляхом:

розроблення і запровадження процедур і критеріїв оцінки (акредитації) кваліфікацій з метою визначення їх кваліфікаційного рівня за Національною рамкою кваліфікацій та визнання на національному, галузевому та міжнародному рівнях;

розроблення, запровадження та удосконалення процедур акредитації (сертифікації) навчальних закладів, інших установ та організацій, які здійснюють професійне навчання (провайдерів кваліфікацій), програм підготовки або їх окремих складових (модулів) відповідно до європейських рекомендацій і принципів забезпечення якості у сфері вищої освіти, професійної підготовки і навчання;

створення механізму визнання (акредитації) установ і організацій, до компетенції яких належить визнання результатів професійного навчання та/або присвоєння кваліфікацій;

сприяння міжнародному співробітництву організацій із зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, професійної підготовки і навчання; навчальних закладів, інших установ та організацій, які здійснюють професійне навчання (провайдерів кваліфікацій) або надають інші послуги у сфері підготовки кадрів та професійного розвитку громадян.

VI. Очікувані результати

Реалізація Стратегії надасть можливість:

запровадити систему підготовки фахівців і професійного розвитку громадян упродовж життя, яка відповідає сучасним та перспективним потребам ринку праці, інноваційного розвитку економіки;

забезпечити впровадження і розвиток кваліфікацій як стандартів якості у сфері освіти, професійної підготовки і навчання впродовж життя;

розширити можливості громадян використовувати набуті компетентності для продовження навчання та кар'єрного зростання;

сприяти задоволенню потреб ринку праці у кваліфікованих кадрах;

підвищити роль роботодавців, фахових (професійних) організацій, інших заінтересованих сторін у прийнятті та реалізації рішень щодо підготовки та професійного розвитку фахівців;

посилити зацікавленість роботодавців у підвищенні професійної компетентності та рівня кваліфікації працівників;

підвищити конкурентоздатність, мобільність і захищеність працівників на ринку праці;

сприяти професійній орієнтації молоді та дорослих, і забезпечити можливості для усвідомленого вибору траєкторій навчання та професійного розвитку;
забезпечити визнання кваліфікацій на національному рівні, сприяти їх визнанню на міжнародному рівні.

VII. Нормативно-правове, організаційне та фінансове забезпечення реалізації Стратегії

Нормативно-правове та організаційне забезпечення реалізації Стратегії здійснюватиметься шляхом розроблення та прийняття в установленому порядку відповідних нормативно-правових актів, державних цільових програм, планів і заходів, спрямованих на реалізацію положень Стратегії, проведення моніторингу стану їх виконання.

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії здійснюватиметься за рахунок бюджетних коштів із залученням позабюджетних коштів, коштів суб'єктів господарювання і громадських організацій, інвестиційних програм, програм міжнародної технічної та фінансової допомоги, інших не заборонених законодавством джерел.

**КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ**

від 14 грудня 2016 р. № 1077-р
Київ

**Про затвердження плану заходів із впровадження
Національної рамки кваліфікацій на 2016-2020 роки**

1. Затвердити план заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016-2020 роки, що додається.

2. Центральним органам виконавчої влади, іншим органам, установам та організаціям: забезпечити виконання плану заходів, затвердженого цим розпорядженням;

щороку до 1 лютого подавати Міністерству освіти і науки інформацію про стан виконання зазначеного плану заходів для її узагальнення та подання до 1 березня Кабінетові Міністрів України.

**Прем'єр-міністр
України**

В.ГРОЙСМАН

Інд. 73

ЗАТВЕРДЖЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 14 грудня 2016 р. № 1077-р

ПЛАН ЗАХОДІВ
із впровадження Національної рамки кваліфікацій на
2016-2020 роки

Найменування заходу	Зміст завдання	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатори виконання
---------------------	----------------	----------------------------	-----------------	----------------------

Координація роботи та нормативно-правове забезпечення формування і розвитку Національної системи кваліфікацій

1. Виявлення і забезпечення участі всіх заінтересованих сторін у групі з питань впровадженні Національної рамки кваліфікацій	відновлення роботи Міжвідомчої робочої групи з питань розроблення та впровадження Національної рамки кваліфікацій	МОН Мінсоцполітики Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному	грудень 2016 року	внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2010 р. № 1225 “Про утворення міжвідомчої робочої групи з питань розроблення та впровадження Національної рамки
--	---	---	-------------------	---

		рівні (за згодою) Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні (за згодою) заінтересовані центральні органи виконавчої влади всеукраїнські професійні асоціації (за згодою) Національна академія наук (за згодою) Національна академія педагогічних наук (за згодою)		кваліфікацій” (Офіційний вісник України, 2011 р., № 1, ст. 10) оновлення персонального складу міжвідомчої робочої групи проведення інформаційно- роз'яснювальної кампанії
2. Створення нормативно-правової бази для функціонування Національної системи кваліфікацій	проведення аналізу законодавства та розроблення пропозицій щодо законодавчого забезпечення формування Національної системи кваліфікацій	МОН Мінсоцполітики Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні (за згодою) Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні (за згодою) заінтересовані центральні органи виконавчої влади всеукраїнські професійні асоціації (за згодою) Національна академія наук (за згодою) Національна академія педагогічних наук (за згодою) Інститут	2016- 2017 роки	визначення переліку нормативно-правових актів, які потребують розроблення або внесення змін, для забезпечення впровадження Національної рамки кваліфікацій та Національної системи кваліфікацій

	професійних кваліфікацій (за згодою)	
розроблення та внесення відповідних змін до законодавства, необхідних для імплементації норм та положень Національної системи кваліфікацій та Національної рамки кваліфікацій	МОН Мінсоцполітики Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні (за згодою) Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні (за згодою) заінтересовані центральні органи виконавчої влади всеукраїнські професійні асоціації (за згодою) Національна академія наук (за згодою) Національна академія педагогічних наук (за згодою)	2017 рік внесення відповідних змін до законодавства
визначення потреб та можливостей (кадрові, функціональні) заінтересованих сторін та розроблення пропозицій щодо забезпечення їх участі у впровадженні Національної рамки кваліфікацій та Національної системи кваліфікацій	МОН Мінсоцполітики Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні (за згодою) Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні (за згодою) заінтересовані центральні органи виконавчої влади всеукраїнські	2016-2017 роки розроблення пропозицій щодо забезпечення участі заінтересованих сторін у впровадженні Національної рамки кваліфікацій та Національної системи кваліфікацій

		професійні асоціації (за згодою) Національна академія наук (за згодою) Національна академія педагогічних наук (за згодою) Інститут професійних кваліфікацій (за згодою)		
3. Визначення ролі та обов'язків (функцій) усіх сторін, органів та організацій, заінтересованих в участі у формуванні та розвитку Національної системи кваліфікацій	підготовка нормативно-правових актів та рекомендацій щодо розроблення, затвердження і перегляду професійних стандартів	Мінсоцполітики МОН заінтересовані центральної органи виконавчої влади Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні (за згодою) Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні (за згодою) всеукраїнські професійні асоціації (за згодою) Національна академія наук (за згодою) Національна академія педагогічних наук (за згодою) Інститут професійних кваліфікацій (за згодою)	2016- 2017 роки	ухвалення актів та рекомендацій щодо розроблення, затвердження та перегляду професійних стандартів
	підготовка нормативно-правових актів та рекомендацій щодо розроблення та затвердження кваліфікацій, освітніх	МОН Мінсоцполітики заінтересовані центральної органи виконавчої влади Спільний	2017 рік	ухвалення актів та рекомендацій щодо розроблення та затвердження кваліфікацій, освітніх стандартів, освітніх програм вищої і

стандартів, освітніх програм вищої і професійно-технічної освіти

представницький орган сторони роботодавців на національному рівні (за згодою) Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні (за згодою) всеукраїнські професійні асоціації (за згодою) Національна академія педагогічних наук (за згодою) Інститут професійних кваліфікацій (за згодою)

професійно-технічної освіти

4. Періодичний перегляд Національної рамки кваліфікацій відповідно до потреб розвитку економіки, суспільства, вимог загальноєвропейських рамок кваліфікацій

створення механізму періодичного перегляду [Національно і рамки кваліфікацій](#), оновлення її дескрипторів, рівнів та структури

МОН заінтересовані центральні органи виконавчої влади Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні (за згодою) Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні (за згодою) Національна академія педагогічних наук (за згодою) Національна академія наук (за згодою) Інститут професійних кваліфікацій (за згодою)

2020 рік підготовка пропозицій щодо можливого перегляду дескрипторів, рівнів Національної рамки кваліфікацій та її структури відповідно до загальноєвропейських рамок кваліфікацій

Модернізація системи прогнозування потреби в кваліфікаціях та розроблення професійних стандартів

5. Створення системи прогнозування потреби у кваліфікаціях	модернізація інструментарію для проведення моніторингових досліджень щодо реального працевлаштування випускників вищих і професійно-технічних навчальних закладів	МОН Мінекономрозвитку Мінсоцполітики Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні (за згодою) Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні (за згодою) місцеві органи виконавчої влади Національна академія наук (за згодою) Національна академія педагогічних наук (за згодою)	2016-2017 роки	модернізація інструментарію для проведення моніторингових досліджень щодо реального працевлаштування випускників вищих і професійно-технічних навчальних закладів
6. Адаптація Національної системи класифікацій професій (занять) до Міжнародної стандартної класифікації занять (ISCO-08)	розроблення та погодження нової редакції національного класифікатора ДК 003: ____ “Класифікатор професій”, який відповідатиме Міжнародній стандартній класифікації занять (ISCO-08)	Мінсоцполітики Мінекономрозвитку заінтересовані центральні органи виконавчої влади Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні (за згодою) галузеві об'єднання організацій роботодавців (за згодою) всеукраїнські професійні асоціації (за згодою) Національна академія	2018-2019 роки	розроблення, погодження та застосування на практиці нової редакції національного класифікатора ДК 003: ____ “Класифікатор професій”, що відповідає вимогам Міжнародної стандартної класифікації занять (ISCO-08)

		педагогічних наук (за згодою)		
7. Створення електронного реєстру професій	створення електронного реєстру професій	Мінсоцполітики	2018- 2019 роки	створення реєстру професій (занять), який доступний он-лайн
8. Розроблення/оновлення і затвердження професійних стандартів	розроблення/оновлення кваліфікаційних характеристик/професій них стандартів	Мінсоцполітики Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні (за згодою) галузевої об'єднання організацій роботодавців (за згодою) заінтересовані центральні органи виконавчої влади Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні (за згодою) всеукраїнські професійні асоціації, галузевої (професійні) ради (за згодою) Національна академія педагогічних наук (за згодою) Інститут професійних кваліфікацій (за згодою)	2016- 2020 роки	розроблення/оновлення кваліфікаційних характеристик/професійних стандартів
	розроблення/перегляд та затвердження професійних стандартів, забезпечення навчання розробників професійних стандартів	Мінсоцполітики заінтересовані центральні органи виконавчої влади Національна академія наук (за згодою) Спільний	2016- 2020 роки	розроблення, погодження та затвердження професійних стандартів, забезпечення навчання розробників професійних стандартів за професійно- галузевою ознакою

представницький
 орган сторони
 роботодавців на
 національному
 рівні (за згодою)
 Спільний
 представницький
 орган
 репрезентативни
 х всеукраїнських
 об'єднань
 профспілок на
 національному
 рівні (за згодою)
 галузеві
 (професійні)
 ради (за згодою)
 галузеві
 об'єднання
 організацій
 роботодавців (за
 згодою)
 всеукраїнські
 професійні
 асоціації (за
 згодою)
 інші розробники
 професійних
 стандартів (за
 згодою)

створення реєстру/бази даних професійних стандартів	Мінсоцполітики 2017 рік створення і заінтересовані центральні органи виконавчої влади Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні (за згодою) всеукраїнські професійні асоціації (за згодою) Національна академія педагогічних наук (за згодою) Інститут професійних кваліфікацій (за згодою)	функціонування національного реєстру/бази даних професійних стандартів, доступних он- лайн
---	---	--

Розроблення кваліфікацій різних типів (освітніх стандартів і програм на основі результатів навчання)
 відповідно до [Національної рамки кваліфікацій](#)

9. Створення і ведення Національного реєстру кваліфікацій, які офіційно включено в Національну рамку кваліфікацій (Реєстр Національної рамки кваліфікацій)	розроблення Порядку включення кваліфікацій до Реєстру Національної рамки кваліфікацій	МОН Мінсоцполітики Національна академія наук (за згодою) Національна академія педагогічних наук (за згодою) Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні (за згодою) Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні (за згодою) Інститут професійних кваліфікацій (за згодою) всеукраїнські професійні асоціації (за згодою)	-“-	розроблення і впровадження критеріїв і порядку включення кваліфікацій різних типів до Реєстру Національної рамки кваліфікацій
	підготовка і здійснення апробації методичних рекомендацій щодо зіставлення кваліфікацій різних типів за рівнями Національної рамки кваліфікацій	МОН Мінсоцполітики Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні (за згодою) Національна академія педагогічних наук (за згодою) Національна академія наук (за згодою) Інститут професійних кваліфікацій (за згодою)	2017 рік	затвердження методичних рекомендацій щодо зіставлення кваліфікацій за рівнями Національної рамки кваліфікацій
10. Розроблення освітніх стандартів і програм на основі компетентнісного підходу/результатах	розроблення/оновлення методичних рекомендацій щодо створення програм	МОН Національна академія педагогічних	2016-2017 роки	ухвалення методичних рекомендацій щодо створення програм вищої освіти на основі нових

навчання	вищої освіти на основі компетентнісного підходу/результатах навчання	наук (за згодою)		стандартів, що базуються на компетентнісному підході/результатах навчання
	розроблення/оновлення методичних рекомендацій щодо створення освітніх стандартів і програм професійно-технічної освіти за компетентнісним підходом	МОН Національна академія педагогічних наук (за згодою)	-“-	ухвалення методичних рекомендацій щодо створення освітніх стандартів і програм професійно-технічної освіти за компетентнісним підходом
11. Розроблення/оновлення і затвердження стандартів і освітніх програм вищої освіти	розроблення та затвердження стандартів вищої освіти для всіх рівнів вищої освіти (5-8 рівень Національної рамки кваліфікацій), забезпечення надання підтримки вищим навчальним закладам під час розроблення програм різних рівнів вищої освіти, у тому числі навчання їх розробників	МОН Національна академія педагогічних наук (за згодою) заінтересовані центральні органи виконавчої влади, у сфері управління яких є навчальні заклади	2017-2019 роки	розроблення і затвердження стандартів вищої освіти для всіх рівнів вищої освіти (5-8 рівень Національної рамки кваліфікацій)
12. Розроблення/оновлення і затвердження стандартів і освітніх програм професійно-технічної освіти	оновлення переліку спеціальностей професійно-технічної освіти	МОН Національна академія педагогічних наук (за згодою) Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні (за згодою) заінтересовані центральні органи виконавчої влади, у сфері управління яких є навчальні заклади Інститут професійних кваліфікацій (за згодою)	2016-2017 роки	оновлення і затвердження переліку спеціальностей професійно-технічної освіти для кваліфікацій молодшого спеціаліста і кваліфікованого робітника
	розроблення/оновлення стандартів професійно-технічної освіти для кваліфікацій 5 рівня Національної рамки кваліфікацій та	МОН Національна академія педагогічних наук (за згодою) заінтересовані	2017-2020 роки	розроблення/оновлення і затвердження стандартів професійно-технічної освіти для кваліфікацій молодшого спеціаліста (5 рівень Національної рамки

проведення навчання їх розробників	центральні органи виконавчої влади, у сфері управління яких є навчальні заклади Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні (за згодою) галузеві об'єднання організацій роботодавців (за згодою) всеукраїнські професійні асоціації (за згодою)	кваліфікацій)	
розроблення/перегляд стандартів і програм професійно-технічної освіти для кваліфікацій 3-4 рівня Національної рамки кваліфікацій та проведення навчання їх розробників	МОН Національна академія педагогічних наук (за згодою) Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні (за згодою) галузеві об'єднання організацій (за згодою) заінтересовані центральні органи виконавчої влади, у сфері управління яких є навчальні заклади всеукраїнські професійні асоціації (за згодою)	2017-2020 роки	розроблення/перегляд і затвердження стандартів професійно-технічної освіти для кваліфікацій 3-4 рівня Національної рамки кваліфікацій

13. Розроблення/перегляд і затвердження стандартів і освітніх програм початкової і повної загальної середньої освіти	оновлення стандартів і освітніх програм початкової і повної загальної середньої освіти	МОН Національна академія педагогічних наук (за згодою)	-“-	затвердження нових державних стандартів початкової і повної загальної середньої освіти (1-2 і 4 рівень Національної рамки кваліфікацій)
14. Розроблення і затвердження стандартів і програм для професійного навчання дорослого населення за робітничими професіями (на основі професійних стандартів)	розроблення положень про професійне навчання за модульними навчальними програмами	Мінсоцполітики МОН Національна академія педагогічних наук (за згодою) Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні (за згодою)	2017 рік	розроблення та затвердження нового положення про професійне навчання за модульними навчальними програмами
15. Розроблення стандартів для кваліфікацій за професіями, за якими підвищення кваліфікації і/або сертифікація визначені законодавством обов'язковими (регульовані професії)	розроблення/перегляд і затвердження стандартів для кваліфікацій 3-7 рівня Національної рамки кваліфікацій за регульованими професіями, забезпечення надання підтримки професійним/фаховим асоціаціям з розроблення кваліфікацій (3-7 рівень Національної рамки кваліфікацій), у тому числі навчання розробників	МОН Мінсоцполітики (стосовно 3-5 рівня Національної рамки кваліфікацій) заінтересовані центральні органи виконавчої влади, всеукраїнські професійні асоціації (за згодою) інші громадські об'єднання відповідного спрямування, галузеві (професійні) ради Національна академія педагогічних наук (за згодою)	2017-2020 роки	розроблення/перегляд і затвердження стандартів для кваліфікацій 3-7 рівня Національної рамки кваліфікацій за регульованими професіями
Формування системи підтвердження результатів професійного навчання (присвоєння професійних кваліфікацій)				
16. Створення механізму/методичної бази для визнання	створення/оновлення методичного забезпечення щодо	Мінсоцполітики МОН Спільний	2017 рік	ухвалення нових методичних рекомендацій щодо розроблення

результатів неформального професійного навчання	розроблення критеріїв оцінювання, засобів вимірювання для визнання результатів неформального професійного навчання	представницький орган сторони роботодавців на національному рівні (за згодою) Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні (за згодою) Національна академія педагогічних наук (за згодою) галузеві (професійні) ради (за згодою) всеукраїнські професійні асоціації (за згодою) інші громадські об'єднання відповідного спрямування (за згодою) Інститут професійних кваліфікацій (за згодою)	критеріїв оцінювання, засобів вимірювання для визнання результатів неформального професійного навчання
17. Розроблення і затвердження стандартів/критеріїв оцінювання з метою визнання результатів неформального професійного навчання	розроблення стандартів/критеріїв оцінювання з метою визнання результатів неформального професійного навчання за кваліфікаціями 2-5 рівня Національної рамки кваліфікацій	Мінсоцполітики МОН Національна академія педагогічних наук (за згодою) Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні (за згодою) галузеві об'єднання організацій роботодавців (за згодою) всеукраїнські професійні асоціації, галузеві (професійні) ради (за згодою) кваліфікаційні	2016-2020 роки розроблення і ухвалення стандартів/критеріїв оцінювання за професіями/кваліфікаціями

Удосконалення процесів забезпечення якості кваліфікацій

18. Приведення у відповідність системи забезпечення якості вищої освіти з Європейськими рекомендаціями і стандартами із забезпечення якості вищої освіти (ESG)	розроблення та затвердження вимог до акредитації освітніх програм вищої освіти	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (за згодою) МОН Національна академія педагогічних наук (за згодою)	2017 рік	затвердження вимог до акредитації освітніх програм вищої освіти, які відповідають Європейським рекомендаціям і стандартам із забезпечення якості вищої освіти (ESG) та передовому міжнародному досвіду
	організація системи внутрішнього забезпечення якості вищих навчальних закладів відповідно до вимог ESG	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (за згодою) МОН Національна академія педагогічних наук (за згодою)	2017-2020 роки	акредитація освітніх програм вищої освіти за всіма спеціальностями всіх рівнів вищої освіти відповідно до європейських вимог
19. Приведення у відповідність системи забезпечення якості професійної освіти з Європейськими рекомендаціями (EQAVET)	розроблення/оновлення вимог до акредитації освітніх програм/професійно-технічних навчальних закладів	МОН Національна академія педагогічних наук (за згодою)	2017 рік	встановлення вимог до акредитації освітніх програм/професійно-технічних навчальних закладів, які відповідають вимогам EQAVET та передовому міжнародному досвіду
	організація системи внутрішнього забезпечення якості професійно-технічних навчальних закладів відповідно до вимог EQAVET	МОН Національна академія педагогічних наук (за згодою)	2017-2020 роки	акредитація програм професійної підготовки в професійно-технічних навчальних закладах відповідно до європейських вимог
20. Приведення у відповідність освітніх програм вищої і професійно-технічної освіти з вимогами професійних стандартів/професійних кваліфікацій (за їх наявності)	забезпечення проведення оцінки/акредитації (сертифікації) освітніх програм вищої і професійно-технічної освіти на відповідність підготовки фахівців/робітників вимогам професійних стандартів/професійних кваліфікацій	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (за згодою) МОН Національна академія педагогічних наук (за згодою) Спільний представницький	-“-	проведення оцінювання (професійно-громадської акредитації) програм/навчальних закладів незалежними установами оцінювання і забезпечення якості вищої/професійно-технічної освіти

орган сторони
роботодавців на
національному
рівні (за згодою)
галузевої
об'єднання
організацій
роботодавців (за
згодою)
галузевої
(професійні)
ради (за згодою)
професійні
асоціації (за
згодою)

Удосконалення системи інформування про стан впровадження [Національної рамки кваліфікацій](#)

21. Створення ефективної системи інформування заінтересованих сторін про Національну рамку кваліфікацій /Національн у систему кваліфікацій	забезпечення поширення інформації про різні шляхи отримання кваліфікації, включаючи можливості підтвердження результатів неформального професійного навчання	МОН Мінсоцполітики Національна академія педагогічних наук (за згодою) Інститут професійних кваліфікацій (за згодою) навчальні заклади, галузевої (професійні) ради (за згодою) заінтересовані громадські організації (за згодою)	2016- 2020 роки	створення і розповсюдження відповідних інформаційних матеріалів (спеціальні брошури, соціальна реклама), поширення інформації на офіційних веб-сайтах МОН, Мінсоцполітики, державних і недержавних центрів зайнятості, центрів із зайнятості молоді, веб- сайтах навчальних закладів, інформаційних порталах, у засобах масової інформації, веб-сайтах інших заінтересованих організацій
	забезпечення зміцнення потенціалу заінтересованих організацій щодо методичної та інформаційно- роз'яснювальної роботи з питань Національної рамки кваліфікацій /Національн ої системи кваліфікацій	МОН Мінсоцполітики Національна академія педагогічних наук (за згодою) Інститут професійних кваліфікацій (за згодою) навчальні/науков о-методичні центри (за згодою) заінтересовані громадські організації (за згодою)	2016- 2020 роки	надання експертно- консультативної, методичної допомоги фахівцям з профорієнтації, навчальним закладам, відділам кадрів підприємств, іншим заінтересованим установам та організаціям з питань використання професійних стандартів і кваліфікацій, визнання результатів неформального професійного навчання
	проведення інформаційної кампанії, семінарів, круглих	МОН Мінсоцполітики Національна	-“-	регулярне проведення інформаційних кампаній, семінарів, круглих столів,

столів, конференцій із залученням засобів масової інформації з метою підвищення обізнаності учнів, студентів, науковців, викладачів, батьків, роботодавців з питань впровадження Національної рамки кваліфікацій/Національної системи кваліфікацій проведення моніторингу ефективності інформування/підвищення обізнаності про Національну рамку кваліфікацій/Національну систему кваліфікацій	академія педагогічних наук (за згодою) навчальні/наукові-методичні центри (за згодою) заінтересовані громадські організації (за згодою) МОН Національна академія педагогічних наук (за згодою) заінтересовані громадські організації (за згодою) Інститут професійних кваліфікацій (за згодою)	конференцій із залученням засобів масової інформації з питань Національної рамки кваліфікацій/Національної системи кваліфікацій для різних заінтересованих органів
	2017-2020 роки	проведення регулярного моніторингу ефективності інформування/підвищення обізнаності про Національну рамку кваліфікацій/Національну систему кваліфікацій

Забезпечення міжнародного визнання [Національної рамки кваліфікацій](#) та вітчизняних кваліфікацій

22. Приведення у відповідність Національної рамки кваліфікацій з критеріями Європейської рамки кваліфікацій навчання протягом життя	проведення аналізу відповідності Національній рамці кваліфікацій критеріям Європейської рамки кваліфікацій навчання протягом життя	МОН Мінсоцполітики Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (за згодою) Національна академія педагогічних наук (за згодою) Інститут професійних кваліфікацій (за згодою)	2018-2019 роки	підготовка аналітичного звіту щодо відповідності Національній рамці кваліфікацій критеріям Європейської рамки кваліфікацій навчання протягом життя
	розроблення та впровадження заходів щодо забезпечення відповідності Національній рамці кваліфікацій критеріям Європейської рамки кваліфікацій навчання протягом життя	МОН Мінсоцполітики Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (за згодою) Національна академія педагогічних наук (за згодою) Інститут	2019-2020 роки	розроблення та реалізація плану заходів щодо забезпечення відповідності Національній рамці кваліфікацій критеріям Європейської рамки кваліфікацій навчання протягом життя

		професійних кваліфікацій (за згодою)		
	підготовка і оприлюднення звіту про самосертифікацію із залученням міжнародних експертів	МОН Мінсоцполітики Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (за згодою) Національна академія педагогічних наук (за згодою)	2020 рік	підготовка та оприлюднення звіту про самосертифікацію Національної рамки кваліфікацій відповідно до критеріїв Європейської рамки кваліфікацій навчання протягом життя
23. Приведення у відповідність Національної рамки кваліфікацій з критеріями Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти	проведення аналізу відповідності Національної рамки кваліфікацій критеріям Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти	МОН Мінсоцполітики Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (за згодою) Національна академія педагогічних наук (за згодою)	2018-2019 роки	підготовка аналітичного звіту щодо відповідності Національної рамки кваліфікацій критеріям Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти
	розроблення та здійснення заходів щодо забезпечення відповідності Національної рамки кваліфікацій критеріям Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти	МОН Мінсоцполітики Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (за згодою) Національна академія педагогічних наук (за згодою)	2019-2020 роки	розроблення та реалізація плану заходів щодо забезпечення відповідності Національної рамки кваліфікацій критеріям Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти
	підготовка і оприлюднення звіту про самосертифікацію із залученням міжнародних експертів	МОН Мінсоцполітики Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (за згодою) Національна академія педагогічних наук (за згодою)	2020 рік	підготовка і оприлюднення звіту про самосертифікацію Національної рамки кваліфікацій відповідно до критеріїв Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти
24. Забезпечення оновлення інформації		МОН	2018-	зазначення інформації про

офіційного використання інформації про Національну рамку кваліфікацій у додатках до документів про вищу та професійно-технічну освіту	про національну систему освіти, вимог до додатків до документів про вищу та професійно-технічну освіту відповідно до Європейських рекомендацій	Мінсоцполітики Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (за згодою) Національна академія педагогічних наук (за згодою)	2020 роки	рівень кваліфікації за Національною рамкою кваліфікацій , національною системою освіти в додатках до документів про вищу та професійно-технічну освіту відповідно до форматів додатка до диплома про вищу освіту європейського зразка та документів Europass
25. Забезпечення використання Національної рамки кваліфікацій як інструменту визнання іноземних кваліфікацій	підготовка нормативно-правових актів та рекомендацій щодо використання Національної рамки кваліфікацій під час визнання іноземних кваліфікацій в Україні	МОН Мінсоцполітики Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (за згодою) Національна академія педагогічних наук (за згодою)	2018-2020 роки	використання Національної рамки кваліфікацій під час визнання іноземних кваліфікацій відповідно до двосторонніх договорів з іншими країнами щодо взаємного визнання кваліфікацій, нормативно-правових документів щодо визнання іноземних кваліфікацій в Україні та європейських рекомендацій

ISCED fields of education and training

Broad field	Narrow field	Detailed field
00 Generic programmes and qualifications	001 Basic programmes and qualifications 002 Literacy and numeracy 003 Personal skills and development	0011 Basic programmes and qualifications 0021 Literacy and numeracy 0031 Personal skills and development
01 Education	011 Education	0111 Education science 0112 Training for pre-school teachers 0113 Teacher training without subject specialisation 0114 Teacher training with subject specialisation
02 Arts and humanities	021 Arts	0211 Audio-visual techniques and media production 0212 Fashion, interior and industrial design 0213 Fine arts 0214 Handicrafts 0215 Music and performing arts
	022 Humanities (except languages)	0221 Religion and theology 0222 History and archaeology 0223 Philosophy and ethics
	023 Languages	0231 Language acquisition 0232 Literature and linguistics
03 Social sciences, journalism and information	031 Social and behavioural sciences	0311 Economics 0312 Political sciences and civics 0313 Psychology 0314 Sociology and cultural studies
	032 Journalism and information	0321 Journalism and reporting 0322 Library, information and archival studies
04 Business, administration and law	041 Business and administration	0411 Accounting and taxation 0412 Finance, banking and insurance 0413 Management and administration 0414 Marketing and advertising 0415 Secretarial and office work 0416 Wholesale and retail sales 0417 Work skills
	042 Law	0421 Law

Broad field	Narrow field	Detailed field
05 Natural sciences, mathematics and statistics	051 Biological and related sciences	0511 Biology 0512 Biochemistry
	052 Environment	0521 Environmental sciences 0522 Natural environments and wildlife
	053 Physical sciences	0531 Chemistry 0532 Earth sciences 0533 Physics
	054 Mathematics and statistics	0541 Mathematics 0542 Statistics
06 Information and Communication Technologies (ICTs)	061 Information and Communication Technologies (ICTs)	0611 Computer use 0612 Database and network design and administration 0613 Software and applications development and analysis
07 Engineering, manufacturing and construction	071 Engineering and engineering trades	0711 Chemical engineering and processes 0712 Environmental protection technology 0713 Electricity and energy 0714 Electronics and automation 0715 Mechanics and metal trades 0716 Motor vehicles, ships and aircraft
	072 Manufacturing and processing	0721 Food processing 0722 Materials (glass, paper, plastic and wood) 0723 Textiles (clothes, footwear and leather) 0724 Mining and extraction
	073 Architecture and construction	0731 Architecture and town planning 0732 Building and civil engineering

Broad field	Narrow field	Detailed field
08 Agriculture, forestry, fisheries and veterinary	081 Agriculture	0811 Crop and livestock production 0812 Horticulture
	082 Forestry	0821 Forestry
	083 Fisheries	0831 Fisheries
	084 Veterinary	0841 Veterinary
09 Health and welfare	091 Health	0911 Dental studies 0912 Medicine 0913 Nursing and midwifery 0914 Medical diagnostic and treatment technology 0915 Therapy and rehabilitation 0916 Pharmacy 0917 Traditional and complementary medicine and therapy
	092 Welfare	0921 Care of the elderly and of disabled adults 0922 Child care and youth services 0923 Social work and counselling
10 Services	101 Personal services	1011 Domestic services 1012 Hair and beauty services 1013 Hotel, restaurants and catering 1014 Sports 1015 Travel, tourism and leisure
	102 Hygiene and occupational health services	1021 Community sanitation 1022 Occupational health and safety
	103 Security services	1031 Military and defence 1032 Protection of persons and property
	104 Transport services	1041 Transport services
<i>In addition to the detailed fields in the table above; "0", "8" and "9" may be used (see also the guidelines in Sections 7 and 8):</i> <i>"8" is used at the narrow and detailed field level when classifying inter-disciplinary or broad programmes and qualifications to the broad field in which the greater part of the intended learning time is spent (e.g. 0288 'Inter-disciplinary programmes and qualifications involving arts and humanities'). '0' is used when no further information is available about the field than the field description at the next higher level of the classification hierarchy (i.e. at the broad field or at the narrow field level).</i> <i>"9" is used at the detailed field level when classifying programmes and qualifications which do not fit within any of the listed detailed fields.</i> <i>'9999', '999' or '99' can be used in data collections, especially in surveys if the field is not known.</i>		

Галузі освіти та підготовки НСКО-Г (проект)

Широка галузь, код і назва	Вузька галузь (напрямок), код і назва	Деталізована галузь (спеціальність), код і назва
1	2	3
00 Загальні програми та кваліфікації	001 Базові програми та кваліфікації 002 Грамотність і кількісне мислення 003 Особисті компетентності та розвиток	0011 Базові програми та кваліфікації 0021 Грамотність і кількісне мислення 0031 Особисті компетентності та розвиток
01 Освіта	011 Освіта	0111 Освітня наука 0112 Підготовка дошкільних педагогів 0113 Підготовка вчителів без предметної спеціалізації 0114 Підготовка вчителів з предметною спеціалізацією
02 Мистецтво і гуманітарні науки	021 Мистецтво	0211 Аудіовізуальні засоби та медіавиробництво 0212 Мода, інтер'єрний і промисловий дизайн 0213 Образотворче мистецтво 0214 Прикладне мистецтво 0215 Музика та виконавче мистецтво
	022 Гуманітарні науки (крім мов)	0221 Релігія та теологія 0222 Історія та археологія 0223 Філософія та етика
	023 Мови	0231 Мовне навчання 0232 Література та лінгвістика
03 Соціальні науки, журналістика та інформація	031 Соціальні та поведінкові науки	0311 Економіка 0312 Політологія та громадянознавство 0313 Психологія 0314 Соціологія та культурологія
	032 Журналістика та інформація	0321 Журналістика та репортаж 0322 Бібліотечна, інформаційна та архівна справа
04 Бізнес, управління та право	041 Бізнес та управління	0411 Облік і оподаткування 0412 Фінанси, банкова справа та страхування 0413 Менеджмент та управління 0414 Маркетинг і реклама 0415 Секретарська та офісна робота 0416 Оптова та роздрібна торгівля 0417 Трудові компетентності
	042 Право	0421 Право
05 Природничі науки, математика та статистика	051 Біологія та суміжні науки	0511 Біологія 0512 Біохімія
	052 Навколишнє середовище	0521 Екологія 0522 Природне оточення та жива природа
	053 Фізичні науки	0531 Хімія

		0532 Геологія 0533 Фізика
	054 Математика та статистика	0541 Математика 0542 Статистика
06 Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ)	061 Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ)	0611 Використання комп'ютера 0612 Створення баз даних та інформаційних мереж і управління 0613 Розвиток і аналіз програмного забезпечення та застосування
07 Інженерія, виробництво та будівництво	071 Інженерія та інженерні галузі	0711 Хімічна інженерія і процеси 0712 Технології захисту навколишнього середовища 0713 Електрика та енергетика 0714 Електроніка та автоматика 0715 Механіка та металообробка 0716 Автомобілі, судна та літаки
	072 Виробництво та переробка	0721 Харчове виробництво 0722 Матеріали (скло, папір, пластик і дерева) 0723 Текстиль (одежа, взуття та шкіряні вироби) 0724 Гірництво та видобуток
	073 Архітектура та будівництво	0731 Архітектура та міське планування 0732 Будівництво та цивільна інженерія
08 Агрокультура, лісівництво, рибництво та ветеринарія	081 Агрокультура	0811 Рослинництво та тваринництво 0812 Садівництво
	082 Лісівництво	0821 Лісівництво
	083 Рибництво	0831 Рибництво
	084 Ветеринарія	0841 Ветеринарія
09 Здоров'я та соціальне забезпечення	091 Здоров'я	0911 Стоматологія 0912 Медицина 0913 Догляд і акушерство 0914 Медична діагностика та лікувальні технології 0915 Терапія та реабілітація 0916 Фармація 0917 Традиційна та доповняльна медицина та терапія
	092 Соціальне забезпечення	0921 Догляд інвалідів і людей похилого віку 0922 Догляд дітей та молодіжні служби 0923 Соціальні служби та консультування
10 Послуги	101 Індивідуальні послуги	1011 Побутове обслуговування 1012 Перукарські та косметологічні послуги 1013 Готельні, ресторанні послуги та харчування 1014 Спорт 1015 Подорожі, туризм і дозвілля
	102 Санітарно-гігієнічні та професійні профілактично-охоронні служби	1021 Комунальна санітарія 1022 Професійна охорона здоров'я та безпека

	103 Безпекові служби	1031 Військова справа та оборона 1032 Захист особи та власності
	104 Транспортні послуги	1041 Транспортні послуги
Перелік деталізованих галузей (спеціальностей) може бути доповнений за допомогою «0», «8» і «9». «0» використовується у випадках, коли єдиною інформацією про галузь є її опис на наступному, більш високому рівні ієрархії класифікації (тобто на рівні широких і вузьких галузей). «8» додається до коду вузької галузі чи деталізованої галузі (спеціальності) при класифікації міждисциплінарних або розширених програм і кваліфікацій в межах тієї широкої галузі, на яку відводиться більша частина навчального часу (наприклад, 0288 «Міждисциплінарні програми і кваліфікації, що включають мистецтво і гуманітарні науки»). «9» застосовується на рівні деталізованої галузі (спеціальності) при класифікації програм і кваліфікацій, які не входять до жодної з перелічених деталізованих галузей (спеціальностей). Коли галузь невідома, можливе застосування кодів «9999», «999» або «99».		

Перелік
галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка
здобувачів вищої освіти

Галузь знань	Спеціальність
011 Освіта	0111 Загальна і спеціальна педагогічна освіта 0112 Дошкільна освіта 0113 Початкова освіта 0114 Теорія і методика навчання (за спеціалізаціями)
021 Мистецтво	0115 Фізична культура і спорт 0211 Аудіовізуальне мистецтво 0212 Дизайн (інтер'єрний, промисловий та мода) 0213 Образотворче мистецтво 0214 Декоративне мистецтво 0215 Музичне мистецтво 0216 Сценічне мистецтво (театр, кіно, хореографія, естрадно-циркове мистецтво)
022 Гуманітарні науки	0221 Релігієзнавство 0222 Історія та археологія 0223 Філософія 0224 Культурологія
023 Мови (філологія)	0231 Філологія 0232 Літературознавство
024 Богослов'я	0241 Богослов'я
031 Соціальні та поведінкові науки	0311 Економіка 0312 Політологія 0313 Психологія 0314 Соціологія 0315 Міжнародні відносини та регіональні студії
032 Журналістика та інформація	0321 Журналістика 0322 Бібліотечна, інформаційна, музейна та архівна справа
041 Управління та адміністрування	0411 Облік і оподаткування 0412 Фінанси, банківська справа та страхування

	0413 Управління та менеджмент
	0414 Маркетинг
	0415 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
042 Право	0421 Право
051 Біологія	0511 Біологія
052 Навколишнє середовище	0521 Екологія
	0522 Екологічна безпека
053 Природничі науки (крім наук про живу природу)	0531 Хімія
	0532 Науки про Землю*
	0533 Фізика
054 Математика та статистика	0541 Математика
	0542 Статистика
061 Інформаційно-комунікаційні технології	0613 Інженерія програмного забезпечення
	0614 Комп'ютерні науки та інформаційні технології
	0615 Комп'ютерна інженерія
	0616 Системний аналіз
	0617 Інформаційна безпека
071 Інженерія	0711 Хімічна інженерія та біо-технології
	0712 Електротехніка та електромеханіка
	0713 Електроніка та радіотехніка
	0714 Автоматика та роботехніка
	0715 Механіка та металообробка
	0716 Металургія
	0717 Нафтогазова інженерія і технології
	0718 Приладобудування та метрологія
	0719 Машинобудування
	07110 Суднобудування
	07111 Авіаційна та ракетно-космічна техніка
	07112 Енергетика та енергетичне машинобудування
	07113 Телекомунікація
	07114 Галузева інженерія
072 Виробництво, технології та обладнання	0721 Харчове виробництво
	0722 Технології матеріалів (скло, папір, пластик, деревина, метали тощо)
	0723 Технології легкої промисловості
	0724 Технології захисту навколишнього середовища
	0725 Гірництво
	0726 Видавництво та поліграфія

073 Архітектура та будівництво	0731 Архітектура та міське планування 0732 Будівництво та цивільна інженерія 0733 Геодезія та землеустрій
081 Сільськогосподарські науки	0811 Агрономія 0812 Захист і карантин рослин 0813 Садівництво та виноградарство 0814 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
082 Лісове господарство	0821 Лісове господарство
083 Рибне господарство	0822 Садово-паркове господарство 0831 Водні біоресурси та аквакультура
084 Ветеринарна медицина	0841 Ветеринарна медицина 0842 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза
091 Охорона здоров'я	0911 Лікарська практика та екстрена медична допомога 0912 Стоматологія 0913 Забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення 0914 Догляд за хворими, акушерство та технології лікування 0915 Медична діагностика 0916 Медична психологія та реабілітація 0917 Фармація, технології та виробництво фармацевтичних препаратів, парфумерно-косметичних засобів, аналітичний контроль якості хімічних сполук
092 Соціальна робота	0921 Соціальна робота
101 Сфера обслуговування	1011 Готельно-ресторанна справа 1012 Туризм
102 Охорона праці	1021 Охорона праці
103 Безпека та оборона	1031 Державна безпека 1032 Військова справа та безпека державного кордону 1033 Пожежна безпека 1034 Правоохоронна діяльність

104 Транспорт

1041 Річковий та морський транспорт

1042 Авіаційний транспорт

1043 Залізничний транспорт

1044 Автомобільний транспорт

1045 Транспортні технології (за видами)

* Включає дослідження складу і будови Землі включно із гідросферою і атмосферою, у тому числі: геологія, геофізика, мінералогія, геохімія, вулканологія, сейсмологія, геоморфологія, фізична географія та інші науки про Землю, метеорологія та інші атмосферні науки (включаючи кліматичні дослідження), гідрологія, океанологія, палеоекологія.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПОСТАНОВА

від 29 квітня 2015 р. № 266
Київ

Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ
№ 674 від 27.09.2016
№ 53 від 01.02.2017}

Відповідно до пункту 7 частини першої статті 13 Закону України “Про вищу освіту” Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Затвердити перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, що додається.

2. Установити, що здобувачі вищої освіти, які вступили до вищих навчальних закладів до набрання чинності цією постановою, продовжують навчання відповідно до обраних напрямів підготовки та спеціальностей.

2-¹. Установити, що особи, які здобули вищу освіту за спеціальностями “081 Право”, “293 Міжнародне право” на першому (бакалаврському) і другому (магістерському) рівні вищої освіти і яким присуджено ступінь вищої освіти “магістр”, можуть обіймати посади або провадити види діяльності, кваліфікаційні вимоги до яких передбачають наявність повної вищої або вищої юридичної освіти.

{Постанову доповнено пунктом 2-¹ згідно з Постановою КМ № 53 від 01.02.2017}

3. Визнати такими, що втратили чинність, постанови Кабінету Міністрів України згідно з переліком, що додається.

4. Ця постанова набирає чинності з 1 вересня 2015 року.

Прем'єр-міністр України

А.ЯЦЕНЮК

Інд. 28

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 29 квітня 2015 р. № 266

ПЕРЕЛІК
галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється
підготовка здобувачів вищої освіти

Шифр галузі	Галузь знань	Код спеціальності	Найменування спеціальності
01	Освіта/Педагогіка	011	Освітні, педагогічні науки
		012	Дошкільна освіта
		013	Початкова освіта
		014	Середня освіта (за предметними спеціальностями)
		015	Професійна освіта (за спеціалізаціями)
		016	Спеціальна освіта
		017	Фізична культура і спорт
02	Культура і мистецтво	021	Аудіовізуальне мистецтво та виробництво
		022	Дизайн
		023	Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
		024	Хореографія
		025	Музичне мистецтво
		026	Сценічне мистецтво
		027	Музезознавство, пам'яткознавство
		028	Менеджмент соціокультурної діяльності
		029	Інформаційна, бібліотечна та архівна справа
03	Гуманітарні науки	031	Релігієзнавство
		032	Історія та археологія
		033	Філософія
		034	Культурологія
		035	Філологія
04	Богослов'я	041	Богослов'я

05	Соціальні та поведінкові науки	051	Економіка
		052	Політологія
		053	Психологія
		054	Соціологія
06	Журналістика	061	Журналістика
07	Управління та адміністрування	071	Облік і оподаткування
		072	Фінанси, банківська справа та страхування
		073	Менеджмент
			<i>{Цифри і слова “074 Публічне управління та адміністрування” позиції 07 виключено на підставі Постанови КМ № 674 від 27.09.2016}</i>
		075	Маркетинг
		076	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
08	Право	081	Право
09	Біологія	091	Біологія
10	Природничі науки	101	Екологія
		102	Хімія
		103	Науки про Землю*
		104	Фізика та астрономія
		105	Прикладна фізика та наноматеріали
		106	Географія
11	Математика та статистика	111	Математика
		112	Статистика
		113	Прикладна математика
12	Інформаційні технології	121	Інженерія програмного забезпечення
		122	Комп’ютерні науки
		123	Комп’ютерна інженерія
		124	Системний аналіз
		125	Кібербезпека
		126	Інформаційні системи та технології
13	Механічна інженерія	131	Прикладна механіка

		132	Матеріалознавство
		133	Галузеве машинобудування
		134	Авіаційна та ракетно-космічна техніка
		135	Суднобудування
		136	Металургія
14	Електрична інженерія	141	Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка
		142	Енергетичне машинобудування
		143	Атомна енергетика
		144	Теплоенергетика
		145	Гідроенергетика
15	Автоматизація та приладобудування	151	Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології
		152	Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка
		153	Мікро- та наносистемна техніка
16	Хімічна та біоінженерія	161	Хімічні технології та інженерія
		162	Біотехнології та біоінженерія
		163	Біомедична інженерія
17	Електроніка та телекомунікації	171	Електроніка
		172	Телекомунікації та радіотехніка
		173	Авіоніка
18	Виробництво та технології	181	Харчові технології
		182	Технології легкої промисловості
		183	Технології захисту навколишнього середовища
		184	Гірництво
		185	Нафтогазова інженерія та технології
		186	Видавництво та поліграфія
		187	Деревообробні та меблеві технології
19	Архітектура та будівництво	191	Архітектура та містобудування
		192	Будівництво та цивільна інженерія

		193	Геодезія та землеустрій
		194	Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології
20	Аграрні науки та продовольство	201	Агрономія
		202	Захист і карантин рослин
		203	Садівництво та виноградарство
		204	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
		205	Лісове господарство
		206	Садово-паркове господарство
		207	Водні біоресурси та аквакультура
		208	Агроінженерія
21	Ветеринарна медицина	211	Ветеринарна медицина
		212	Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза
22	Охорона здоров'я	221	Стоматологія
		222	Медицина
		223	Медсестринство
		224	Технології медичної діагностики та лікування
		225	Медична психологія
		226	Фармація, промислова фармація
		227	Фізична терапія, ерготерапія
		228	Педіатрія
		229	Громадське здоров'я
23	Соціальна робота	231	Соціальна робота
		232	Соціальне забезпечення
24	Сфера обслуговування	241	Готельно-ресторанна справа
		242	Туризм
25	Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону	251	Державна безпека
		252	Безпека державного кордону
		253	Військове управління (за видами збройних сил)

	254	Забезпечення військ (сил)
	255	Озброєння та військова техніка
	256	Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)**
26	Цивільна безпека	261 Пожежна безпека
		262 Правоохоронна діяльність
		263 Цивільна безпека
27	Транспорт	271 Річковий та морський транспорт
		272 Авіаційний транспорт
		273 Залізничний транспорт
		274 Автомобільний транспорт
		275 Транспортні технології (за видами)
28	Публічне управління та адміністрування	281 Публічне управління та адміністрування
29	Міжнародні відносини	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
		292 Міжнародні економічні відносини
		293 Міжнародне право

* Спеціальність, що передбачає вивчення складу і будови Землі, у тому числі геологія, геофізика, мінералогія, геохімія, вулканологія, сейсмологія та інші фізичні науки про Землю, метеорологія та інші атмосферні науки (включаючи кліматичні дослідження), гідрологія, океанологія.

** Вид (види) діяльності затверджується відповідним державним органом, який забезпечує виконання завдань у сфері національної безпеки, за погодженням з МОН.

{Перелік із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ [№ 674 від 27.09.2016](#), [№ 53 від 01.02.2017](#)}

	ЗАТВЕРДЖЕНО постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266
--	--

ПЕРЕЛІК

постанов Кабінету Міністрів України, що втратили чинність

1. [Постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. № 1719](#) “Про перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра” (Офіційний вісник України, 2006 р., № 50, ст. 3333).

2. [Постанова Кабінету Міністрів України від 20 червня 2007 р. № 839](#) “Про затвердження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста” (Офіційний вісник України, 2007 р., № 46, ст. 1877).

3. [Постанова Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2007 р. № 1193](#) “Про доповнення переліку напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра” (Офіційний вісник України, 2007 р., № 76, ст. 2817).

4. [Постанова Кабінету Міністрів України від 25 червня 2008 р. № 565](#) “Про доповнення переліку напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра” (Офіційний вісник України, 2008 р., № 47, ст. 1528).

5. [Постанова Кабінету Міністрів України від 23 липня 2008 р. № 660](#) “Про внесення зміни до пункту 3 постанови Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. № 1719” (Офіційний вісник України, 2008 р., № 56, ст. 1863).

6. [Постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2008 р. № 758](#) “Про внесення зміни до пункту 3 постанови Кабінету Міністрів України від 20 червня 2007 р. № 839” (Офіційний вісник України, 2008 р., № 65, ст. 2195).

7. [Постанова Кабінету Міністрів України від 9 вересня 2009 р. № 990](#) “Про внесення змін до переліку напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра, і переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста” (Офіційний вісник України, 2009 р., № 72, ст. 2485).

8. [Постанова Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2009 р. № 994](#) “Про внесення зміни до переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста” (Офіційний вісник України, 2009 р., № 77, ст. 2605).

9. [Постанова Кабінету Міністрів України від 3 лютого 2010 р. № 107](#) “Про внесення зміни до переліку напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра” (Офіційний вісник України, 2010 р., № 9, ст. 449).

10. [Постанова Кабінету Міністрів України від 2 березня 2010 р. № 264](#) “Про внесення змін до переліку напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра” (Офіційний вісник України, 2010 р., № 17, ст. 790).

11. [Постанова Кабінету Міністрів України від 26 травня 2010 р. № 365](#) “Про внесення змін до переліку напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра, і переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста” (Офіційний вісник України, 2010 р., № 39, ст. 1305).

12. [Постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 787](#) “Про затвердження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями спеціаліста і магістра” (Офіційний вісник України, 2010 р., № 67, ст. 2406).

13. [Постанова Кабінету Міністрів України від 17 березня 2011 р. № 267](#) “Про внесення змін до переліків, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. № 1719 та від 27 серпня 2010 р. № 787” (Офіційний вісник України, 2011 р., № 20, ст. 844).

14. [Постанова Кабінету Міністрів України від 18 травня 2011 р. № 516](#) “Про внесення зміни до переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями спеціаліста і магістра” (Офіційний вісник України, 2011 р., № 37, ст. 1528).

15. [Постанова Кабінету Міністрів України від 1 червня 2011 р. № 576](#) “Про внесення змін до переліків, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. № 1719 та від 27 серпня 2010 р. № 787” (Офіційний вісник України, 2011 р., № 41, ст. 1690).

16. [Постанова Кабінету Міністрів України від 21 березня 2012 р. № 227](#) “Про внесення зміни до переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями спеціаліста і магістра” (Офіційний вісник України, 2012 р., № 22, ст. 847).

17. [Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2012 р. № 922](#) “Про внесення змін до переліків, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. № 1719 та від 27 серпня 2010 р. № 787” (Офіційний вісник України, 2012 р., № 77, ст. 3112).

18. [Постанова Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2014 р. № 631](#) “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 787” (Офіційний вісник України, 2014 р., № 95, ст. 2730)